รัฐสภาสาร

เรื่องในเล่ม

บทบรรณาธิการ

ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๑

ภาคพระราชบัญญัติ ๕๗

ปีที่ ๒๖ ฉบับที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๒๑

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

วัตถุประสงค์

- ◎ เพื่อเผยแพร่ระบอบประชาธิปไตย
- ◎ เพื่อเสนอข่าวสารวิชาการในวงงานรัฐสภา และอื่น ๆ ทั้งภายในและต่างประเทศ

พันเอก สงวน คำวงษา เป็นผู้อำนวยการ

ร้อยตรี ปณิธาน เลิศฤทธิ์ เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการ

นางสาวบังอร อิ่มโอชา เป็นบรรณาธิการ

นายภราดา บุรณศิริ เป็นผู้ช่วยบรรณาธิการ

นายอาสา ทรัพย์อนันต์ ประจำกองบรรณาธิการ

นายบุรีรักษ์ นามวัฒน์ ประจำกองบรรณาธิการ

นางพรรัตน์ หมู่พยัคฆ์ ประจำกองบรรณาธิการ

นายประยูร สตาเขตร์ ประจำกองบรรณาธิการ

นางสาวกอบกุล ศรานนท์ ผู้จัดการและสมุหบัญชี

นายถวิล วิเชียรชุม หัวหน้ากองบรรณาธิการ

● **กำหนดออก** เดือนละหนึ่งฉบับ

● **อัตราค่าบำรุง**

ปีละหกสิบบาท

ครึ่งปีสามสิบห้าบาท

● **การเงินและการบอกรับ**

ส่งเงินล่วงหน้าในนามผู้จัดการ ที่สำนักงาน โดยเช็คไปรษณีย์ หรือธนาณัติ สั่งจ่าย ณ ที่ทำการไปรษณีย์ ดุสิต

● **ส่งเรื่องลงรัฐสภาสาร**

ส่งให้บรรณาธิการหรือผู้ช่วยบรรณาธิการที่สำนักงาน

● **สำนักงาน** ตั้งอยู่ที่สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา บริเวณพระที่นั่งอนันตสมาคม กรุงเทพมหานคร โทรศัพท์ ๒๘๒๖๑๘๑ – ๒๘๒๖๑๘๘ ต่อ ๒๓๐

● **สำนักงานเลขาธิการรัฐสภาเป็นเจ้าของ**

พิมพ์ที่มงคลการพิมพ์ บางลำภู กรุงเทพมหานคร นางจำรัส อ่องจาด ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา โทร. ๒๘๒๘๖๕๖

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

เนื่องในวโรกาส วันคล้ายวันพระราชสมภพครบ ๒๖ พรรษา ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร ในวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๒๑ ข้าพระพุทธเจ้า คณะหนังสือพิมพ์รัฐสภาสาร ขอน้อมเกล้า ฯ ถวายพระพรชัย ให้ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อมขอเดชะ

คณะหนังสือพิมพ์รัฐสภาสาร

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

บทบรรณาธิการ

รัฐสภาสารฉบับนี้ ได้นำร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยซึ่งคณะกรรมาธิการร่างรัฐธรรมนูญได้ยกร่างแล้วเสร็จมาจัดพิมพ์ลงไว้ ซึ่งร่างรัฐธรรมนูญดังกล่าว สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีมติในวาระที่ ๑ รับร่างไว้พิจารณาและตั้งคณะกรรมาธิการพิจารณาในวาระที่ ๒ ขณะนี้อยู่ในระหว่างการพิจารณาคณะกรรมาธิการและเพื่อให้ท่านผู้อ่านได้ทราบถึงขั้นตอนในการจัดทำรัฐธรรมนูญ ตามที่กำหนดไว้ในธรรมนูญการปกครองและข้อบังคับ ฯ จึงได้ประมวลขั้นตอนดังกล่าวผนวกไว้ด้วย

ทั้งนี้ คงเป็นประโยชน์ต่อท่านผู้อ่านตามสมควร

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

เรียบเรียงโดย กองกรรมาธิการ

สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ตั้งคณะกรรมาธิการร่างรัฐธรรมนูญขึ้นตามความในมาตรา ๙ แห่งธรรมนูญการปกครอง ในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๒ วันพฤหัสบดีที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๒๐ คณะกรรมาธิการร่างรัฐธรรมนูญประกอบด้วยบุคคลที่มิได้เป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติและสมาชิกสภานิติบัญญัติรวม ๓๕ ท่าน สำหรับกรรมาธิการที่มิได้เป็นสมาชิกนั้น คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอให้สภาตั้ง ส่วนกรรมาธิการที่เป็นสมาชิก ฯ สภาเป็นผู้เลือกตั้งโดยสมาชิกเป็นผู้เสนอชื่อ

รายชื่อกรรมาธิการร่างรัฐธรรมนูญ ๓๕ ท่าน คือ

กรรมาธิการซึ่งเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

๑. นายกนต์ธีร์ ศุภมงคล
๒. พันตำรวจเอก กฤช สังขทรัพย์
๓. พลโท กานต์ รัตนวราหะ
๔. นายกำธร พันธุลาภ
๕. นายชนะ รุ่งแสง
๖. นายชุบ กาญจนประกร
๗. นายชูสง่า ฤทธิประศาสน์
๘. นายประชุม รัตนเพียร
๙. นายประเทือง กีรติบุตร
๑๐. พลโท ประสิทธิ์ ใจชื่น
๑๑. นายไพโรจน์ ชัยนาม
๑๒. พลตรี มณีรัตน์ จารุจินดา
๑๓. นางแร่ม พรหโมบล บุณยประสพ
๑๔. นายศิริ อติโพธิ
๑๕. นายสมบุญ ศิริธร
๑๖. พลโท สมิง ไตลังคะ
๑๗. นายสานนท์ สายสว่าง
๑๘. นายแสวง พุทธสถิตย์
๑๙. นายอดุล วิเชียรเจริญ
๒๐. นายอมร จันทรสมบูรณ์

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

๒๑. หลวงอรรถไพศาลศรุตี
๒๒. นายอักขราทร จุฬารัตน
๒๓. นายอุดร ตันติสุนทร
๒๔. นายโอสถ โกศิน
๒๕. นายมีชัย ฤชุพันธุ์

กรรมาธิการซึ่งมิได้เป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

๑. นายจิตติ ติงศภัทิย์
๒. นายกมล วรรณประภา
๓. นายกระมล ทองธรรมชาติ
๔. นายกระแส ชนะวงศ์
๕. หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช
๖. พลอากาศเอก ทวี จุลละทรัพย์
๗. นายบุญชนะ อัตถากร
๘. พลตรี ประมาณ อดิเรกสาร
๙. นายสวัสดิ์ คำประกอบ
๑๐. หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช

คณะกรรมาธิการร่างรัฐธรรมนูญได้มีการประชุมครั้งแรกเมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๒๐ และได้มีมติแต่งตั้งกรรมาธิการเป็นประธานและเลขานุการคณะกรรมาธิการ คือ

๑. นายจิตติ ติงศภัทิย์ เป็นประธานคณะกรรมาธิการ
๒. นายมีชัย ฤชุพันธุ์ เป็นเลขานุการคณะกรรมาธิการ
๓. นายอักขราทร จุฬารัตน เป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมาธิการ

สำหรับการแถลงข่าวผลการพิจารณาของคณะกรรมาธิการ ได้มีมติให้เลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมาธิการเป็นผู้แถลง

ในการพิจารณายกร่างรัฐธรรมนูญ คณะกรรมาธิการได้ดำเนินการเป็น ๒ ขั้นตอน กล่าวคือ

(๑) คณะกรรมาธิการได้ดำเนินการพิจารณาหลักการที่จะกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญตามเค้าโครงที่เลขานุการเสนอ เมื่อที่ประชุมเห็นชอบในหลักการเกี่ยวกับเรื่องใดแล้ว ก็ได้มอบหมายให้เลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการไปยกร่างเป็นบทบัญญัติมาตราต่าง ๆ

(๒) เมื่อได้พิจารณาหลักการที่ควรบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญและเลขานุการได้ยกร่างบทบัญญัติตามหลักการดังกล่าวแล้ว ที่ประชุมได้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญที่เลขานุการเสนอ

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

เป็นรายมาตรา ตั้งแต่มาตราต้นจนถึงมาตราสุดท้าย และในการพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรานี้ที่ประชุมได้หยิบยกปัญหาในหลักการบางประการขึ้นพิจารณาใหม่ หรือกำหนดหลักการขึ้นใหม่เมื่อมีกรรมาธิการบางท่านเสนอ ทั้งนี้เพื่อความละเอียดรอบคอบ

สำหรับการยกร่างคำปรารภนั้น คณะกรรมาธิการได้พิจารณายกร่างเมื่อได้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญในมาตราต่าง ๆ เสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยมอบให้กรรมาธิการท่านหนึ่งซึ่งมีความเชี่ยวชาญในการใช้ถ้อยคำทางภาษาไปยกร่าง แล้วนำมาเสนอที่ประชุมพิจารณา

คณะกรรมาธิการร่างรัฐธรรมนูญได้ดำเนินการยกร่างรัฐธรรมนูญ โดยมีการประชุมทั้งสิ้นรวม ๒๙ ครั้ง คือ ครั้งแรกเมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๒๐ และครั้งสุดท้ายเมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๒๑ และได้มีหนังสือส่งร่างรัฐธรรมนูญไปยังประธานสภา ฯ เมื่อวันศุกร์ที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๒๑ รวมเวลาการดำเนินงานของคณะกรรมาธิการทั้งสิ้นประมาณ ๖ เดือนเศษ

เมื่อประธานสภาได้รับร่างรัฐธรรมนูญแล้ว ได้นำส่งให้สมาชิกพิจารณาล่วงหน้าทันที โดยยังมิได้บรรจุเข้าระเบียบวาระประชุม และต่อมาประธานสภาได้ขออนุมัติที่ประชุมสภาบรรจุร่างรัฐธรรมนูญเข้าระเบียบวาระประชุมในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๓๑ วันศุกร์ที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๒๑ และในการประชุมสภาเพื่อพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญดังกล่าว ได้มีสมาชิกเสนอให้สภากำหนดวันประชุมสำหรับพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะคือ ให้มีการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญในวันพฤหัสบดี โดยเริ่มตั้งแต่วันพฤหัสบดีที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๒๑ เป็นต้นไป ซึ่งที่ประชุมเห็นชอบ และได้มีมติเลื่อนการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญไปประชุมในวันพฤหัสบดีที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๒๑

การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญของสภาในวาระนี้เป็นการพิจารณาในวาระที่ ๑ ซึ่งสภาจะพิจารณาและลงมติในประเด็นว่า สมควรจะรับร่างรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมาธิการร่างรัฐธรรมนูญเสนอไว้พิจารณาหรือไม่ และการประชุมเพื่อพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญในวาระนี้จะต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม สภาได้ประชุมเพื่อพิจารณาในวาระที่ ๑ นี้เป็นจำนวน ๔ ครั้ง คือ ในการประชุมครั้งที่ ๓๑

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

วันศุกร์ที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๒๑ ครั้งที่ ๓๒ วันพฤหัสบดีที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๒๑ ครั้งที่ ๓๔ วันพฤหัสบดีที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๒๑ และครั้งที่ ๓๖ วันพฤหัสบดีที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๒๑ และสภาได้มีมติรับร่างรัฐธรรมนูญไว้พิจารณาด้วยคะแนน ๒๗๖ เสียง ไม่รับ ๒ เสียง งดออก เสียง ๒ คน

การพิจารณาในวาระต่อไปเป็นการพิจารณาในวาระที่ ๒ ซึ่งที่ประชุมได้มีมติตั้งกรรมาธิการขึ้นคณะหนึ่ง ประกอบด้วยสมาชิกทั้งหมด จำนวน ๓๕ คน ดังมีรายนามต่อไปนี้

๑. พลโท กานต์ รัตนวราหะ
๒. พลเรือโท เกตุ สันติเวชชกุล
๓. พลตรี จวน วรรณรัตน์
๔. พลโท เฉลิมชัย จารุวัสตร์
๕. นายเฉลิมชัย เล็กชม
๖. ร้อยตำรวจโท ชาญ มนูธรรม
๗. นาวาโท ณฤดล ปุราคำ
๘. นาวาอากาศโท ทินกร พันธุ์กระวี
๙. นายธรรมนูญ ลัดพลี
๑๐. คุณหญิงนันทกา สุประภาตะนันทน์
๑๑. พันเอก นิยม ศันสนาคม
๑๒. พลอากาศเอก บัญชา เมฆวิชัย
๑๓. พันเอก ประจักษ์ สว่างจิตร
๑๔. นายประชุม รัตนเพียร
๑๕. พลตรี ประยูร บุนนาค
๑๖. พลโท ประสิทธิ์ ใจชื่น
๑๗. นายปรีดี หิรัญพฤกษ์
๑๘. พลตรี มณีรัตน์ จารุจินดา
๑๙. นายมีชัย ฤชุพันธุ์
๒๐. นายรัตน์ ศรีไกรวิน
๒๑. นายวินัย ทองลงยา
๒๒. พันโท วินิต เทศวิศาล
๒๓. นาวาเอก สงบ ศรลัมพ์
๒๔. พลโท สมิง ไตลังคะ
๒๕. พลโท สัณห์ จิตรปฏิมา
๒๖. นายสานนท์ สายสว่าง
๒๗. พลโท เหรียญ ดิษฐบรรจง
๒๘. นายอดุล วิเชียรเจริญ
๒๙. นายอมร จันทรสมบูรณ์
๓๐. นายอักขราทร จุฬารัตน
๓๑. นายอำนวย อินทุภูติ
๓๒. นายอุกฤษ มงคลนาวิน
๓๓. พันเอก อุดม ทวีวัฒน์
๓๔. นายอุดร ตันติสุนทร
๓๕. พลเรือโท โอภาส จามิกรณ์

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

คณะกรรมาธิการได้มีการประชุมครั้งแรกเมื่อวันอังคารที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๒๑ และได้มีมติแต่งตั้งกรรมาธิการเป็นประธานและเลขานุการคณะกรรมาธิการ คือ

๑. พลโท เฉลิมชัย จารุวัสตร์ เป็นประธานคณะกรรมาธิการ

๒. พลโท สัณห์ จิตรปฏิมา เป็นเลขานุการคณะกรรมาธิการ

คณะกรรมาธิการดังกล่าวมีหน้าที่พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญและมีอำนาจแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญนั้นให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วัน ตามที่ข้อบังคับฯ กำหนดไว้ ในการนี้สมาชิกที่เห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญเป็นประการใด ก็มีสิทธิเสนอคำแปรญัตติต่อคณะกรรมาธิการภายในกำหนดเวลาแปรญัตติ ซึ่งสภาได้กำหนดเวลาแปรญัตติไว้ ๓๐ วัน นับแต่วันที่สภารับร่างรัฐธรรมนูญไว้พิจารณา

ในช่วงเวลาต่อไปนี้ ก็จะเป็นช่วงเวลาทำงานของคณะกรรมาธิการที่สภาตั้งขึ้นและสมาชิกที่เห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญนั้น โดยเสนอคำแปรญัตติต่อคณะกรรมาธิการ และคณะกรรมาธิการก็จะต้องพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญและคำแปรญัตติของสมาชิกโดยเชิญสมาชิกผู้ขอแปรญัตติมาชี้แจงต่อที่ประชุมคณะกรรมาธิการให้แล้วเสร็จและเสนอให้สภาพิจารณาภายในกำหนด ๙๐ วัน นับแต่วันที่สภารับร่างรัฐธรรมนูญไว้พิจารณา ในกรณีที่คณะกรรมาธิการเห็นว่าไม่อาจจะพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลานั้นได้ อาจขอให้สภาขยายกำหนดเวลาดังกล่าวออกไปได้

และเพื่อให้ท่านผู้สนใจได้ศึกษาเนื้อหาและสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมาธิการร่างรัฐธรรมนูญเสนอต่อสภา จึงได้นำร่างรัฐธรรมนูญดังกล่าวลงพิมพ์ไว้ท้ายบทความนี้ และเพื่อให้ท่านผู้สนใจได้ทราบถึงขั้นตอนในการจัดทำรัฐธรรมนูญตามที่กำหนดไว้ในธรรมนูญการปกครองและข้อบังคับการประชุมของสภา จึงได้สรุปขั้นตอนในการจัดทำรัฐธรรมนูญลงพิมพ์ไว้ด้วย

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

ขั้นตอนในการจัดทำรัฐธรรมนูญ

ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๒๐ ซึ่งใช้อยู่ในปัจจุบัน กำหนดให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติมีหน้าที่สำคัญประการหนึ่ง คือ หน้าที่ในการจัดทำรัฐธรรมนูญ และในการจัดทำรัฐธรรมนูญของสภานิติบัญญัตินั้น ธรรมนูญการปกครอง ฯ มีบทบัญญัติทั้งในคำปรารภและในมาตรา ๖ ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติคำนึงถึงการเลือกตั้งทั่วไป ซึ่งจะมีขึ้นภายในปี พุทธศักราช ๒๕๒๑

สำหรับขั้นตอนในการดำเนินการจัดทำรัฐธรรมนูญ ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร และข้อบังคับ ฯ ได้กำหนดให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

๑. ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติตั้งคณะกรรมาธิการขึ้นคณะหนึ่ง ทำหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติคณะกรรมาธิการร่างรัฐธรรมนูญจะมีจำนวนเท่าใด และจะประกอบด้วยบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติหรือไม่ ให้เป็นไปตามมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (ซึ่งสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ดำเนินการไปแล้ว โดยตั้งคณะกรรมาธิการร่างรัฐธรรมนูญขึ้นมีจำนวน ๓๕ คน ประกอบด้วยบุคคลภายนอกซึ่งมิได้เป็นสมาชิก ๑๐ คน และสมาชิก ๒๕ คน คณะกรรมาธิการดังกล่าวได้ร่างรัฐธรรมนูญเสร็จแล้วและเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติแล้ว

๒. เมื่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้รับร่างรัฐธรรมนูญ จากคณะกรรมาธิการตามข้อ ๑ แล้ว ให้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญนั้นเป็น ๓ วาระ

๓. การพิจารณาในวาระที่ ๑ และวาระที่ ๒ ให้เป็นไปตามข้อบังคับการประชุมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งข้อบังคับการประชุม ฯ ได้กำหนดไว้ ดังนี้

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

๓.๑ **การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญในวาระที่ ๑**

๓.๑.๑. สภานิติบัญญัติแห่งชาติจะพิจารณาว่า สมควรจะรับร่างรัฐธรรมนูญไว้พิจารณาหรือไม่

๓.๑.๒ การออกเสียงลงคะแนนให้ใช้วิธีเรียกชื่อและต้องมีเสียงเห็นชอบด้วยในการที่จะรับร่างรัฐธรรมนูญไว้พิจารณาไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด ในการประชุมเพื่อพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญดังกล่าวต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่า ๒ ใน ๓ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม (ซึ่งสภาได้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญในวาระที่ ๑ ไปแล้วและได้ลงมติรับร่างรัฐธรรมนูญไว้พิจารณา)

๓.๒ **การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญในวาระที่ ๒**

๓.๒.๑ ให้สภาตั้งคณะกรรมาธิการขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญนั้น คณะกรรมาธิการดังกล่าวจะมีจำนวนเท่าใดและจะประกอบด้วยบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกหรือไม่ให้เป็นไปตามมติของสภา (สภาได้ตั้งคณะกรรมาธิการเพื่อพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแล้วมีจำนวน ๓๕ คน ประกอบด้วยบุคคลซึ่งเป็นสมาชิกสภาทั้งหมด)

๓.๒.๒ ในการนี้ สมาชิกมีสิทธิแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญ โดยเสนอคำแปรญัตติเป็นหนังสือต่อประธานคณะกรรมาธิการภายในเวลาที่สภากำหนด

(สภาได้กำหนดให้สมาชิกเสนอคำแปรญัตติภายใน ๓๐ วัน)

๓.๒.๓ เมื่อคณะกรรมาธิการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญและคำแปรญัตติของสมาชิกเสร็จแล้ว ก็จะเสนอร่างรัฐธรรมนูญตามมติของ

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

คณะกรรมาธิการ พร้อมด้วยรายงานของคณะกรรมาธิการต่อสภาพิจารณาต่อไป

๓.๒.๔ สภาจะพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญนั้นและรายงานของคณะกรรมาธิการ โดยเริ่มแต่ชื่อร่าง คำปรารภ แล้วพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา จนจบร่าง

๓.๒.๕ เมื่อพิจารณาจนจบร่างแล้ว ข้อบังคับ ฯ ให้รอเวลาไว้ ๓ วัน แล้วสภาจะพิจารณาทบทวนทั้งร่างอีกครั้งหนึ่ง ในการนี้สมาชิกหรือคณะกรรมาธิการ อาจขอแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำได้ แต่จะขอแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อความใดมิได้ นอกจากเนื้อความที่เห็นว่ายังขัดแย้งกันอยู่

๔. **การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญในวาระที่ ๓** ให้กระทำได้เมื่อการพิจารณาวาระที่ ๒ ได้ล่วงพ้นไปแล้ว ๑๕ วัน โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

๔.๑ ให้สภาลงมติว่าจะให้ความเห็นชอบในการนำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูนเกล้า ฯ ถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยให้ประกาศใช้หรือไม่

๔.๒ การพิจารณาในวาระนี้ไม่มีการอภิปราย

๔.๓ การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่ ๓ ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วย ในการที่จะให้ประกาศใช้เป็นรัฐธรรมนูญไม่ต่ำกว่า ๒ ใน ๓ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด

๔.๔ การประชุมในวาระที่ ๓ ต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

๕. เมื่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ลงมติให้ความเห็นชอบในวาระที่ ๓ แล้วให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาตินำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูนเกล้าทูนกระหม่อมถวายพระมหากษัตริย์เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยประกาศใช้เป็นรัฐธรรมนูญ

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

๖. การประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

นอกจากขั้นตอนตามที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดทำรัฐธรรมนูญไว้เป็นกรณีพิเศษ ดังนี้

๑. ในการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญในวาระที่ ๓ ถ้าได้คะแนนเสียงเห็นชอบไม่ถึง ๒ ใน ๓ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติจัดทำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่ ตามขั้นตอนที่กล่าวมาข้างต้น แต่ถ้าการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญดังกล่าวจะมีผลให้ไม่อาจจัดให้มีการเลือกตั้งภายในปีพุทธศักราช ๒๕๒๑ ให้ขยายเวลาการจัดให้มีการเลือกตั้งออกไป ๑๒๐ วัน นับแต่วันสิ้นปีพุทธศักราช ๒๕๒๑

๒. ในการร่างรัฐธรรมนูญที่จัดทำขึ้นใหม่ ถ้าไม่ได้คะแนนเสียงเห็นชอบในวาระที่ ๑ หรือวาระที่ ๓ ให้สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติทั้งหมดพ้นจากตำแหน่งในวันที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติลงคะแนนเสียงไม่เห็นชอบ หากกรณีเป็นเช่นนี้ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

๒.๑ ให้คณะรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของสภานโยบายแห่งชาติ นำร่างรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมาธิการของสภานิติบัญญัติแห่งชาติร่างขึ้น หรือรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่ได้เคยประกาศใช้บังคับมาแล้วฉบับใดฉบับหนึ่งมาปรับปรุงให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติลงคะแนนเสียงไม่เห็นด้วย และนำขึ้นทูนเกล้า ฯ ถวายพระมหากษัตริย์ เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยประกาศใช้เป็นรัฐธรรมนูญ

๒.๒ ในการปรับปรุงรัฐธรรมนูญ ให้คณะรัฐมนตรีคำนึงถึงการเลือกตั้งซึ่งจะต้องจัดให้มีขึ้นโดยเร็วเท่าที่จะทำได้

๒.๓ การประกาศใช้รัฐธรรมนูญตามกรณีนี้ ให้นายกรัฐมนตรี เป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

ร่าง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

.....

.....

.....

.....

.....

ศุภมัศดุ พระพุทธศาสนกาลเป็นอดีตภาค ๒๕๒๑ พรรษา ปัจจุบันสมัย

จันทรคตินิยม.....

สุริยคติกาล.....

โดยกาลบริเฉท

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรามาธิบดี จักรีนฤบดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศว่า สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้นำความกราบบังคมทูลว่า นับแต่เมื่อสมเด็จพระบรมบีดุลาธิราช พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕ เป็นต้นมา ได้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขหรือประกาศใช้รัฐธรรมนูญหลายฉบับ และในบางครั้งที่ภาวการณ์บ้านเมืองผันแปรเป็นเหตุให้ต้องประกาศใช้ธรรมนูญการปกครองประเทศเป็นการชั่วคราวเพื่อรอเวลาที่จะร่างรัฐธรรมนูญฉบับถาวรขึ้นใช้แทน รัฐธรรมนูญและธรรมนูญการปกครองประเทศชั่วคราวที่ได้มีมาทุกฉบับ มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในความยึดมั่น

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

ในระบอบการปกครองอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยทรงใช้อำนาจนิติบัญญัติทางรัฐสภา ทรงใช้อำนาจบริหารทางคณะรัฐมนตรีและทรงใช้อำนาจตุลาการทางศาล ข้อแตกต่างสำคัญที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงแก้ไข ได้แก่สถานภาพของรัฐสภาและสัมพันธภาพระหว่างอำนาจนิติบัญญัติและอำนาจบริหาร ทั้งนี้ ย่อมแสดงถึงความเลื่อมใสศรัทธาของปวงชนชาวไทยในระบอบการปกครองประชาธิปไตยโดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สมดังพระราชปณิธานของสมเด็จพระบรมบพิตรพระราชาธิราช พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ได้พระราชทานพระราชอำนาจในการปกครองแผ่นดินให้แก่ปวงชนชาวไทย ความยึดมั่นในระบอบการปกครองประชาธิปไตยโดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขได้มีสืบทอดมาโดยตลอด จนถึงปัจจุบันธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรพุทธศักราช ๒๕๒๐ ก็ได้ประกาศเจตนารมณ์เช่นนั้นไว้ และได้มอบให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติจัดทำร่างรัฐธรรมนูญขึ้น เพื่อให้มีการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรภายในปีพุทธศักราช ๒๕๒๑

สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้แต่งตั้งคณะกรรมาธิการขึ้นคณะหนึ่งเพื่อทำหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญ เมื่อร่างเสร็จ สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญนั้นเป็นสามวาระ และได้ลงมติเห็นชอบให้นำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูนเกล้าทูนกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย ให้ประกาศใช้เป็นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยสืบไป

เมื่อได้ทรงพระราชวิจารณ์ร่างรัฐธรรมนูญโดยถี่ถ้วนทั่วกระบวนความแล้ว ทรงมีพระราชดำริเห็นสมควรพระราชทานพระบรมราชานุมัติตามมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

จึงมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อมให้ตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับนี้ขึ้นไว้ ให้ใช้แทนธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๒๐ ซึ่งได้ตราไว้ ณ วันที่ ๙ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๒๐ นับตั้งแต่วันประกาศนี้เป็นต้นไป

ขอปวงชนชาวไทยจงร่วมจิตร่วมใจสมัครสโมสรเป็นเอกฉันท์ในอันที่จะพิทักษ์รักษารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนี้ เพื่อดำรงคงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตยและอำนาจ

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

อธิปไตยของปวงชนชาวไทยในรัฐสีมาอาณาจักร และนำมาซึ่งความผาสุกสิริสวัสดิ์พิพัฒนชัย-มงคลเอนกศุภผลเกียรติยศสถาพร แก่อาณาประชาราษฎรของพระองค์สมดังพระบรมราชประ-สงค์จงทุกประการ

หมวด ๑
บททั่วไป

มาตรา ๑ ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียว จะแบ่งแยกมิได้

มาตรา ๒ ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

มาตรา ๓ อำนาจอธิปไตยมาจากปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้เป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรีและศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๔ บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้

หมวด ๒
พระมหากษัตริย์

มาตรา ๕ องค์พระมหากษัตริย์ดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้

ผู้ใดจะกล่าวหาหรือฟ้องร้องพระมหากษัตริย์ในทางใด ๆ มิได้

มาตรา ๖ พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะ และทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก

มาตรา ๗ พระมหากษัตริย์ทรงดำรงตำแหน่งจอมทัพไทย

มาตรา ๘ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะสถาปนาฐานันดรศักดิ์และพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

มาตรา ๙ พระมหากษัตริย์ทรงเลือกและแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นประธานองคมนตรีคนหนึ่ง และองคมนตรีอื่นอีกไม่เกินสิบสี่คน ประกอบเป็นคณะองคมนตรี

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

คณะองคมนตรีมีหน้าที่ถวายความเห็นต่อพระมหากษัตริย์ ในพระราชกรณียกิจทั้งปวงที่พระมหากษัตริย์ทรงปรึกษา และมีหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๑๐ การเลือกและแต่งตั้งองคมนตรีก็ดี การให้องคมนตรีพ้นจากตำแหน่งก็ดี ให้เป็นไปตามพระราชอัธยาศัย

ให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานองคมนตรี หรือให้ประธานองคมนตรีพ้นจากตำแหน่ง และให้ประธานองคมนตรีเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งองคมนตรีอื่นหรือให้องคมนตรีอื่นพ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๑๑ องคมนตรีพ้นจากตำแหน่งเมื่อตาย ลาออก หรือมีพระบรมราชโองการให้พ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๑๒ การแต่งตั้งและการให้ข้าราชการในพระองค์และสมุหราชองครักษ์พ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามพระราชอัธยาศัย

มาตรา ๑๓ ในเมื่อพระมหากษัตริย์จะไม่ประทับอยู่ในราชอาณาจักร หรือจะทรงบริหารพระราชภาระไม่ได้ด้วยเหตุใดก็ตาม จะได้ทรงแต่งตั้งผู้ใดผู้หนึ่งด้วยความเห็นชอบของรัฐสภาเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ และให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

มาตรา ๑๔ ในกรณีที่พระมหากษัตริย์มิได้ทรงแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามมาตรา ๑๓ ก็ดี ในกรณีที่พระมหากษัตริย์ไม่สามารถทรงแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เพราะยังไม่ทรงบรรลุนิติภาวะหรือเพราะเหตุอื่นใดก็ดี ให้องคมนตรีเสนอชื่อผู้ใดผู้หนึ่งที่สมควรดำรงตำแหน่งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบ เมื่อรัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้ว ให้ประธานรัฐสภาประกาศในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ แต่งตั้งผู้นั้นเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

มาตรา ๑๕ ในระหว่างที่ไม่มีผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓ หรือมาตรา ๑๔ ให้ประธานองคมนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ไปพลางก่อน

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

ในกรณีที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามมาตรา ๑๓ หรือมาตรา ๑๔ ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ประธานองคมนตรีทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ชั่วคราว

ในระหว่างที่ประธานองคมนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามวรรคหนึ่งก็ดี ในระหว่างที่ประธานองคมนตรีทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามวรรคสองก็ดี ประธานองคมนตรีจะปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นประธานองคมนตรีมิได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ให้คณะองคมนตรีเลือกองคมนตรีคนหนึ่งขึ้นทำหน้าที่ประธานองคมนตรีชั่วคราว

มาตรา ๑๖ ก่อนเข้ารับหน้าที่ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามมาตรา ๑๓ หรือมาตรา ๑๔ ต้องปฏิญาณตนในที่ประชุมรัฐสภาด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้

"ข้าพเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอปฏิญาณว่า ข้าพเจ้าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ (พระปรมาภิไธย) และจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ"

มาตรา ๑๗ การสืบราชสมบัติให้เป็นไปโดยนัยแห่งกฎมนเทียรบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๗ และประกอบด้วยความเห็นชอบของรัฐสภา หากไม่มีพระราชโอรส รัฐสภาอาจให้ความเห็นชอบในการให้พระราชธิดาสืบราชสันตติวงศ์ก็ได้

การแก้ไขเพิ่มเติมกฎมนเทียรบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๗ ให้กระทำได้โดยวิธีการอย่างเดียวกันกับการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑๘ ในกรณีที่ราชบัลลังก์หากว่างลง ให้คณะองคมนตรีเสนอพระนามผู้สืบราชสันตติวงศ์ตามมาตรา ๑๗ ต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบ เมื่อรัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้ว ให้ประธานรัฐสภาอัญเชิญองค์ผู้สืบราชสันตติวงศ์ขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์สืบไป แล้วให้ประธานรัฐสภาประกาศเพื่อให้ประชาชนทราบ

ในระหว่างที่ยังไม่มีประกาศองค์ผู้สืบราชสันตติวงศ์ตามวรรคหนึ่ง ให้ประธานองคมนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ไปพลางก่อน แต่ในกรณีที่ราชบัลลังก์ว่างลงในระหว่าง

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

ที่ได้แต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ไว้ตามมาตรา ๑๓ หรือมาตรา ๑๔ หรือระหว่างเวลาที่ประธานองคมนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง ก็ให้ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์นั้น ๆ แล้วแต่กรณี เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อไป ทั้งนี้ จนกว่าจะได้ประกาศองค์ผู้สืบราชสันตติวงศ์

ในกรณีที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ซึ่งได้รับการแต่งตั้งไว้ และเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อไปตามวรรคสอง ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ประธานองคมนตรีทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ชั่วคราว

ในกรณีที่ประธานองคมนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามวรรคสอง หรือทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ชั่วคราวตามวรรคสาม ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๕ วรรคสามมาใช้บังคับ

หมวด ๓

สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย

มาตรา ๑๙ บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๒๐ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

มาตรา ๒๑ บุคคลย่อมมีสิทธิทางการเมือง

การใช้สิทธิทางการเมือง ให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา ๒๒ บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการถือศาสนา นิกายของศาสนา หรือลัทธินิยมในทางศาสนา และย่อมมีเสรีภาพในการปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือของตนเมื่อไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของพลเมือง และไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

ในการใช้เสรีภาพดังกล่าวในวรรคหนึ่ง บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง มิให้รัฐกระทำการใด ๆ อันเป็นการรอนสิทธิ หรือเสียประโยชน์อันควรมีควรได้เพราะเหตุที่ถือศาสนา

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

นิกายของศาสนาหรือลัทธินิยมในทางศาสนา หรือปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือ แตกต่างจากบุคคลอื่น

มาตรา ๒๓ บุคคลจะไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่จะได้กระทำการอันกฎหมายซึ่งใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายซึ่งใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้

มาตรา ๒๔ ในคดีอาญา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด ก่อนที่จะมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้

มาตรา ๒๕ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในร่างกาย

การจับกุม คุมขัง หรือตรวจค้นตัวบุคคล ไม่ว่าในกรณีใด ๆ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย แต่ผู้ถูกจับกุมหรือถูกตรวจค้นจะต้องได้รับแจ้งเหตุและรายละเอียดตามสมควรในการที่ถูกจับกุมหรือถูกตรวจค้นโดยไม่ชักช้า และผู้ถูกคุมขังย่อมมีสิทธิที่จะพบและปรึกษาทนายความเป็นการเฉพาะตัวได้

ในกรณีที่มีการคุมขังตัวบุคคล ผู้ถูกคุมขังเองก็ดี พนักงานอัยการก็ดี บุคคลอื่นใดเพื่อประโยชน์ของผู้ถูกคุมขังก็ดี มีสิทธิร้องต่อศาลท้องที่ซึ่งมีอำนาจพิจารณาคดีอาญาว่าการคุมขังเป็นการมิชอบด้วยกฎหมาย เมื่อมีคำร้องเช่นว่านี้ ให้ศาลดำเนินการไต่สวนฝ่ายเดียวโดยด่วน ถ้าเห็นว่าคำร้องนั้นมีมูล ศาลมีอำนาจสั่งผู้คุมขังให้นำตัวผู้ถูกคุมขังมาศาลโดยพลัน และถ้าผู้คุมขังแสดงให้เป็นที่พอใจของศาลไม่ได้ว่าการคุมขังเป็นการชอบด้วยกฎหมาย ก็ให้ศาลสั่งปล่อยตัวผู้ถูกคุมขังไปทันที

มาตรา ๒๖ การเกณฑ์แรงงาน จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการป้องปัดภัยพิบัติสาธารณะอันมีมาเป็นการฉุกเฉิน หรือโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายซึ่งบัญญัติให้กระทำได้ในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะการรบหรือการสงคราม หรือในระหว่างเวลาที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือประกาศใช้กฎอัยการศึก

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

มาตรา ๒๗ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในเคหสถาน

บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองในการที่จะอยู่อาศัยและครอบครองเคหสถานโดยปกติสุข การเข้าไปในเคหสถานโดยปราศจากความยินยอมของผู้ครอบครองก็ดี การตรวจค้นเคหสถานก็ดี จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา ๒๘ สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ ย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

การสืบมรดกย่อมได้รับความคุ้มครอง สิทธิของบุคคลในการสืบมรดกย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการอันเป็นสาธารณูปโภค หรือการอันจำเป็นในการป้องกันประเทศ หรือการได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ หรือเพื่อการผังเมือง หรือเพื่อการพัฒนาการเกษตรหรือการอุตสาหกรรม หรือเพื่อการปฏิรูปที่ดิน หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น และต้องชดใช้ค่าทำขวัญภายในเวลาอันควร แก่เจ้าของตลอดจนผู้ทรงสิทธิบรรดาที่ได้รับความเสียหายในการเวนคืนนั้น ทั้งนี้ ตามที่ระบุไว้ในกฎหมาย

การกำหนดค่าทำขวัญตามวรรคสามให้คำนึงถึงการได้มา สภาพและที่ตั้งของอสังหาริมทรัพย์ ประกอบกับเหตุและวัตถุประสงค์ของการเวนคืน เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่สังคม

มาตรา ๒๙ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการพูด การเขียน การพิมพ์และการโฆษณา

การจำกัดเสรีภาพเช่นว่านี้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ หรือเพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ เกียรติยศหรือชื่อเสียงของบุคคลอื่น หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันหรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชน

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

การปิดโรงพิมพ์หรือห้ามทำการพิมพ์เพื่อบั่นทอนเสรีภาพตามมาตรานี้จะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ปิดโรงพิมพ์หรือห้ามทำการพิมพ์

การให้เสนอเรื่องหรือข้อความในหนังสือพิมพ์ไปให้เจ้าหน้าที่ตรวจก่อนโฆษณา จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะกระทำในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะการรบหรือการสงคราม หรือในระหว่างเวลาที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินหรือประกาศใช้กฎอัยการศึก แต่ทั้งนี้จะต้องกระทำโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายซึ่งได้ตราขึ้นตามความในวรรคสอง

เจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทย ทั้งนี้ ตามเงื่อนไขที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๓๐ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการศึกษาอบรม เมื่อไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองตามรัฐธรรมนูญ และไม่ขัดต่อกฎหมายว่าด้วยการศึกษาภาคบังคับ และกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษา

มาตรา ๓๑ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ

การจำกัดเสรีภาพเช่นว่านี้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะในกรณีการชุมนุมสาธารณะและเพื่อคุ้มครองความสะดวกของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะ หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะการรบหรือการสงคราม หรือในระหว่างเวลาที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือประกาศใช้กฎอัยการศึก

มาตรา ๓๒ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สหภาพ สหพันธ์ สหกรณ์ หรือหมู่คณะอื่น

การจัดตั้งและการดำเนินกิจการของสมาคม สหภาพ สหพันธ์ สหกรณ์ หรือหมู่คณะอื่น ย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา ๓๓ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันเป็นพรรคการเมือง เพื่อดำเนินกิจการในทางการเมือง ตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

การจัดตั้ง การดำเนินกิจการและการเลิกพรรคการเมือง ย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยพรรคการเมือง

พรรคการเมืองต้องแสดงที่มาของรายได้และการใช้จ่ายโดยเปิดเผย

มาตรา ๓๔ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการสื่อสารถึงกันโดยทางที่ชอบด้วยกฎหมาย

การตรวจ การกัก หรือการเปิดเผยสิ่งสื่อสารที่บุคคลมีติดต่อถึงกันรวมทั้งการกระทำด้วยประการอื่นใดเพื่อให้ล่วงรู้ถึงข้อความในสิ่งสื่อสารทั้งหลายที่บุคคลมีติดต่อถึงกัน จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ

มาตรา ๓๕ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการเดินทางและเสรีภาพในการเลือกถิ่นที่อยู่ภายในราชอาณาจักร

การจำกัดเสรีภาพเช่นว่านี้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อความมั่นคงของรัฐ หรือความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือการผังเมือง หรือเพื่อสวัสดิภาพของผู้เยาว์

การเนรเทศบุคคลผู้มีสัญชาติไทยออกนอกราชอาณาจักร หรือห้ามมิให้บุคคลผู้มีสัญชาติไทยเข้ามาในราชอาณาจักร จะกระทำมิได้

มาตรา ๓๖ สิทธิของบุคคลในครอบครัวย่อมได้รับความคุ้มครอง

มาตรา ๓๗ บุคคลย่อมมีสิทธิเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ ภายในเงื่อนไขและวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๓๘ สิทธิของบุคคลที่จะฟ้องหน่วยราชการ ซึ่งเป็นนิติบุคคลให้รับผิดเพื่อการกระทำของเจ้าพนักงาน ย่อมได้รับความคุ้มครอง

มาตรา ๓๙ บุคคลซึ่งเป็นทหาร ตำรวจ ข้าราชการ พนักงานส่วนท้องถิ่นและพนักงานองค์การของรัฐ ย่อมมีสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเช่นเดียวกับประชาชนพลเมือง

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

เว้นแต่ที่จำกัดในกฎหมาย หรือกฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจกฎหมาย เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเมือง สมรรถภาพ หรือวินัย

มาตรา ๔๐ บุคคลจะใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญให้เป็นปฏิปักษ์ต่อ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และรัฐธรรมนูญ มิได้

หมวด ๔
หน้าที่ของชนชาวไทย

มาตรา ๔๑ บุคคลมีหน้าที่รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๔๒ บุคคลมีหน้าที่ป้องกันประเทศ

มาตรา ๔๓ บุคคลมีหน้าที่รับราชการทหารตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๔๔ บุคคลมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมาย

มาตรา ๔๕ บุคคลมีหน้าที่เสียภาษีอากรตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๔๖ บุคคลมีหน้าที่ช่วยเหลือราชการตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๔๗ บุคคลมีหน้าที่รับการศึกษาอบรม ภายในเงื่อนไขและวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

หมวด ๕
แนวนโยบายแห่งรัฐ

มาตรา ๔๘ บทบัญญัติในหมวดนี้มีไว้เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการตรากฎหมายและการกำหนดนโยบาย และไม่ก่อให้เกิดสิทธิในการฟ้องร้องรัฐ

มาตรา ๔๙ รัฐจะต้องรักษาไว้ซึ่งเอกราช และบูรณภาพแห่งอาณาเขตและพึงส่งเสริมสัมพันธไมตรีกับนานาประเทศ และถือหลักเสมอภาคในการปฏิบัติต่อกัน

มาตรา ๕๐ กำลังทหารพึงมีโดยเหมาะสมแก่ความจำเป็นสำหรับรักษาเอกราชความมั่นคงและผลประโยชน์แห่งชาติ

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

มาตรา ๕๑ รัฐจะต้องรักษากฎหมายและความสงบเรียบร้อย เพื่อให้ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน และในการดำเนินชีวิตโดยปกติสุข

มาตรา ๕๒ รัฐพึงจัดระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่น ให้มีประสิทธิภาพและพึงดำเนินการทุกทางเพื่อป้องกันและปราบปรามการแสวงหาประโยชน์ในทางมิชอบ

มาตรา ๕๓ รัฐพึงส่งเสริมและบำรุงการศึกษาอบรม และพึงช่วยเหลือผู้ยากไร้ให้ได้รับทุนและปัจจัยต่าง ๆ ในการศึกษาอบรม

การจัดระบบการศึกษาอบรมเป็นหน้าที่ของรัฐโดยเฉพาะ สถานศึกษาทั้งปวงย่อมอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของรัฐ

การศึกษาอบรมภาคบังคับในสถานศึกษาของรัฐ จะต้องจัดให้โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน

การศึกษาอบรมขั้นอุดมศึกษา รัฐพึงจัดให้สถานศึกษาดำเนินกิจการของตนเองได้โดยอิสระภายในขอบเขตที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๕๔ รัฐพึงส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมของชาติ

มาตรา ๕๕ รัฐพึงบำรุงรักษาความสมดุลของสภาพแวดล้อม และพึงขจัดสิ่งเป็นพิษที่ทำลายสุขภาพและอนามัยของประชาชน

มาตรา ๕๖ รัฐพึงดำเนินการเพื่อยกฐานะของบุคคลในทางเศรษฐกิจและทางสังคมให้สูงขึ้นถึงระดับที่จะดำรงชีพได้โดยปกติสุข

มาตรา ๕๗ รัฐพึงดำเนินการให้เกษตรกรมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิในที่ดิน เพื่อประกอบเกษตรกรรมอย่างทั่วถึงโดยการปฏิรูปที่ดินหรือวิธีอื่น

รัฐพึงคุ้มครองและรักษาผลประโยชน์ของเกษตรกรในด้านการผลิต และการจำหน่ายผลผลิต โดยวิธีการให้รวมตัวเป็นสหกรณ์หรือวิธีอื่น

มาตรา ๕๘ รัฐพึงสนับสนุนให้เอกชนได้มีการริเริ่มในทางเศรษฐกิจ

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

รัฐพึงประกอบกิจการอันมีลักษณะเป็นสาธารณูปโภคในทางที่จะให้เป็นประโยชน์แก่ประชาชนเป็นส่วนรวม การประกอบกิจการอันมีลักษณะเป็นสาธารณูปโภค โดยเอกชนจะกระทำได้ก็แต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

รัฐพึงวางมาตรการมิให้มีการผูกขาดตัดตอนในทางเศรษฐกิจโดยเอกชนที่มิได้อาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ทั้งนี้ ไม่ว่าการผูกขาดตัดตอนนั้นจะเป็นโดยทางตรงหรือทางอ้อม

มาตรา ๕๙ รัฐพึงวางนโยบายประชากรให้เหมาะสมกับทรัพยากรของชาติ ภาวะทางเศรษฐกิจและสังคม และความเจริญในทางวิทยาการ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และเพื่อความมั่นคงของรัฐ

มาตรา ๖๐ รัฐพึงส่งเสริมและสนับสนุนการสังคมสงเคราะห์ของรัฐ และเอกชนเพื่อสวัสดิภาพและความผาสุกของประชาชน

มาตรา ๖๑ รัฐพึงส่งเสริมให้ประชากรวัยทำงานมีงานทำ และได้รับค่าแรงตอบแทนตามควรแก่อัตภาพ และคุ้มครองแรงงานให้เป็นไปโดยเป็นธรรม

มาตรา ๖๒ รัฐพึงส่งเสริมการสาธารณสุข และพึงให้การรักษาพยาบาลแก่ผู้ยากไร้โดยไม่คิดมูลค่า

การป้องกันและปราบปรามโรคติดต่ออันตราย รัฐจะต้องกระทำให้แก่ประชาชนโดยไม่คิดมูลค่า

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

หมวด ๖
รัฐสภา
ส่วนที่ ๑
บททั่วไป

มาตรา ๖๓ รัฐสภาประกอบด้วยวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร

รัฐสภาจะประชุมร่วมกันหรือแยกกัน ย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๖๔ ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นประธานรัฐสภา ประธานวุฒิสภาเป็นรองประธานรัฐสภา

ประธานรัฐสภามีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการของรัฐสภาในกรณีประชุมร่วมกันให้เป็นไปตามระเบียบ และมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญนี้

ในกรณีที่ประธานรัฐสภาไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ให้รองประธานรัฐสภาทำหน้าที่แทน

มาตรา ๖๕ ร่างพระราชบัญญัติจะตราขึ้นเป็นกฎหมายได้ก็แต่โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา

มาตรา ๖๖ ร่างพระราชบัญญัติซึ่งได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแล้วให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูนเกล้า ฯ ถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย และเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับเป็นกฎหมายได้

มาตรา ๖๗ ร่างพระราชบัญญัติใดพระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วย และพระราชทานคืนมายังรัฐสภา หรือเมื่อพ้นเก้าสิบวันแล้วมิได้พระราชทานคืนมา รัฐสภาจะต้องปรึกษาร่างพระราชบัญญัตินั้นใหม่ ถ้ารัฐสภาลงมติยืนยันตามเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของทั้งสองสภาแล้วให้นายกรัฐมนตรีนำร่างพระราชบัญญัตินั้นขึ้นทูนเกล้า ฯ ถวายอีกครั้งหนึ่ง เมื่อพระมหากษัตริย์มิได้ทรงลงพระปรมาภิไธยพระราชทานลงมาภายในสามสิบวัน ให้นายกรัฐมนตรีนำพระราชบัญญัตินั้นประกาศในราชกิจจานุเบกษาใช้บังคับเป็นกฎหมายได้เสมือนหนึ่งว่าพระมหากษัตริย์ได้ทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

มาตรา ๖๘ ประธานและรองประธานวุฒิสภา ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะได้รับเงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา ๖๙ บุคคลจะเป็นสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในขณะเดียวกันมิได้

มาตรา ๗๐ สมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของแต่ละสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกว่าสมาชิกภาพของสมาชิกคนใดคนหนึ่งแห่งสภานั้น สิ้นสุดลงตามมาตรา ๗๕ (๓) (๔) (๕) (๖) (๘) หรือ (๙) หรือมาตรา ๙๒ (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) หรือ (๑๑) แล้วแต่กรณี และให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้องส่งคำร้องนั้นไปยังคณะตุลาการรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกผู้นั้นสิ้นสุดลงหรือไม่

เมื่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยแล้ว ให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญแจ้งคำวินิจฉัยนั้นไปยังประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้องดังกล่าวในวรรคหนึ่ง

มาตรา ๗๑ ในกรณีที่สมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ใดกระทำการอันเป็นการเสื่อมเสียแก่เกียรติศักดิ์ของการเป็นสมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แล้วแต่กรณีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของแต่ละสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกเพื่อให้วุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎรวินิจฉัยให้สมาชิกผู้นั้นพ้นจากสมาชิกภาพได้

มติของวุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎรให้สมาชิกพ้นจากสมาชิกภาพตามวรรคหนึ่งต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของแต่ละสภา

มาตรา ๗๒ การออกจากตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรภายหลังวันที่สมาชิกภาพสิ้นสุดลงก็ดี คำวินิจฉัยของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญว่าสมาชิกภาพของสมาชิกคนใดคนหนึ่งสิ้นสุดลงก็ดี ย่อมไม่กระทบกระเทือนกิจการที่สมาชิกผู้นั้นได้กระทำไปในหน้าที่สมาชิกรวมทั้งการได้รับเงินประจำตำแหน่งหรือประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นก่อนที่

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

สมาชิกผู้นั้นออกจากตำแหน่ง หรือก่อนที่ประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ แล้วแต่กรณี

ส่วนที่ ๒

วุฒิสภา

มาตรา ๗๓ วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้ความชำนาญในวิชาการหรือกิจการต่าง ๆ อันจะยังประโยชน์ให้เกิดแก่การปกครองแผ่นดิน มีสัญชาติไทยโดยการเกิด มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์ และไม่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองหนึ่งพรรคการเมืองใด

สมาชิกวุฒิสภาให้มีจำนวนไม่เกินสามในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภาผู้แทนราษฎร

มาตรา ๗๔ สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภามีกำหนดเวลาคราวละหกปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง ในวาระเริ่มแรกเมื่อครบสองปีให้สมาชิกออกจากตำแหน่งเป็นจำนวนหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดโดยวิธีจับสลาก และเมื่อครบสี่ปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง ให้สมาชิกวุฒิสภาในจำนวนที่เหลือจากการจับสลากออกเมื่อครบสองปีแรกออกจากตำแหน่งเป็นจำนวนหนึ่งในสองของจำนวนดังกล่าวโดยวิธีจับสลาก หากจำนวนที่คำนวณได้มีเศษให้ปัดเศษทิ้ง และให้ถือว่าการสิ้นสุดแห่งสมาชิกภาพโดยการจับสลากเป็นการออกตามวาระด้วย

พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะแต่งตั้งผู้ที่ออกตามวาระ เป็นสมาชิกอีกก็ได้

มาตรา ๗๕ สภาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลง เมื่อ

(๑) ถึงคราวออกตามวาระ

(๒) ตาย

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

(๓) ลาออก

(๔) เสียสัญชาติไทย

(๕) เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง

(๖) มีลักษณะต้องห้ามตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๕ (๑) (๒) หรือ (๓)

(๗) วุฒิสภามีมติให้พ้นจากการเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามมาตรา ๗๑ ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่าขาดจากสมาชิกภาพนับแต่วันที่วุฒิสภามีมติ

(๘) ขาดประชุมตลอดสมัยประชุมที่มีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน โดยไม่ได้รับอนุญาตจากประธานวุฒิสภา

(๙) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๗๖ เมื่อตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาว่างลงเพราะเหตุอื่นใด นอกจากถึงคราวออกตามวาระ พระมหากษัตริย์จะได้ทรงแต่งตั้งบุคคลผู้มีลักษณะตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๗๓ เข้ามาเป็นสมาชิกแทน สมาชิกซึ่งเข้ามาแทนนั้นย่อมอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่ากำหนดเวลาของผู้ซึ่งตนแทน

ส่วนที่ ๓

สภาผู้แทนราษฎร

มาตรา ๗๗ สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกซึ่งราษฎรเลือกตั้งมีจำนวนตามเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๗๘

มาตรา ๗๘ จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละจังหวัดจะพึงมี ให้คำนวณตามเกณฑ์จำนวนราษฎรแต่ละจังหวัดตามหลักฐานการทะเบียนราษฎร์ที่ประกาศในปีสุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้งหนึ่งแสนห้าหมื่นคนต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหนึ่งคน จังหวัดใดมีราษฎรไม่ถึงหนึ่งแสนห้าหมื่นคนให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดนั้นได้หนึ่งคน ถ้าจังหวัดใดมีราษฎรเกินหนึ่งแสนห้าหมื่นคนก็ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใน

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

จังหวัดนั้นเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคนต่อจำนวนราษฎรทุกหนึ่งแสนห้าหมื่นคน เศษของหนึ่งแสนห้า-หมื่นถ้าถึงเจ็ดหมื่นห้าพันหรือกว่านั้นให้นับเป็นหนึ่งแสนห้าหมื่น

จังหวัดหนึ่ง อย่างน้อยให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหนึ่งคน

จังหวัดใดมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ไม่เกินสามคน ให้ถือเขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง และจังหวัดใดมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เกินสามคนให้แบ่งเขตจังหวัดออกเป็นเขตเลือกตั้ง โดยจัดให้แต่ละเขตเลือกตั้งมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทน-ราษฎรเขตละสามคน

ในกรณีที่จะแบ่งเขตเลือกตั้งในจังหวัดหนึ่งให้มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครบสามคนทุกเขตไม่ได้ ให้แบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็นเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตละสามคนเสียก่อน แต่เขตที่เหลือต้องไม่น้อยกว่าเขตละสองคน

ในกรณีที่จังหวัดใดมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สี่คน ให้แบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็นสองเขต เขตหนึ่งให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสองคน

มาตรา ๗๙ จังหวัดใดมีการแบ่งเขตเลือกตั้งเกินกว่าหนึ่งเขต ต้องแบ่งพื้นที่เขตเลือกตั้งแต่ละเขตให้ติดต่อกัน และต้องจัดอัตราส่วนของจำนวนราษฎรกับจำนวนสมาชิกสภา-ผู้แทนราษฎรที่จะพึงมีได้ในแต่ละเขตให้ใกล้เคียงกัน

มาตรา ๘๐ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้เลือกเป็นรายบุคคล และให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ

ในเขตเลือกตั้งแต่ละเขต ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งผู้-สมัครรับเลือกตั้งได้เท่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีได้ในเขตเลือกตั้งนั้น

มาตรา ๘๑ บุคคลดังต่อไปนี้ เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

(๑) มีสัญชาติไทยตามกฎหมาย แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าวก็ดี บุคคลผู้ได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติก็ดี ต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกด้วย

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ในวันที่ ๑ มกราคม ของปีที่มีการเลือกตั้ง และ

(๓) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้ง

มาตรา ๘๒ บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ในวันเลือกตั้ง เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง คือ

(๑) วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(๒) หูหนวกและเป็นใบ้ซึ่งไม่สามารถอ่านและเขียนหนังสือได้

(๓) ภิกษุ สามเณร นักพรตหรือนักบวช

(๔) ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาล

(๕) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งโดยคำพิพากษา

มาตรา ๘๓ บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

(๑) สัญชาติไทยตามกฎหมาย แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าวก็ดี บุคคลผู้ได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติก็ดี ต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกด้วย

(๒) อายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าบีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง

(๓) เป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่ส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งครบจำนวนตามมาตรา ๘๔ พรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งแต่พรรคเดียว

(๔) คุณสมบัติอื่น หากมีกำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

มาตรา ๘๔ พรรคการเมืองที่ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกตามมาตรา ๘๓ ต้องส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดที่จะพึงมีในการเลือกตั้งครั้งนั้น

เมื่อพรรคการเมืองใดได้ส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งครบจำนวนตามวรรคหนึ่งแล้วแม้ภายหลังจะปรากฏว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งลดลงจนไม่ครบจำนวนไม่ว่าเพราะตาย ถอนการ

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

สมัครหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘๕ ก็ให้ถือว่าพรรคการเมืองนั้นส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งครบจำนวนตามวรรคหนึ่งแล้ว

มาตรา ๘๕ บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง คือ

(๑) ติดยาเสพติดให้โทษ

(๒) เป็นบุคคลล้มละลายซึ่งศาลยังไม่สั่งให้พ้นจากคดี

(๓) เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๘๒ (๑) (๒) (๓) หรือ (๕)

(๔) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก และต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลในคดีนั้น

(๕) เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไปโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงห้าปีในวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท

(๖) เป็นข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ นอกจากข้าราชการเมือง

(๗) เป็นพนักงานของหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ

มาตรา ๘๖ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๑) ต้องไม่ดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ใดในหน่วยราชการหรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ นอกจากตำแหน่งรัฐมนตรีหรือข้าราชการเมืองอื่น

(๒) ต้องไม่รับสัมปทานจากรัฐหรือหน่วยราชการหรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานนั้น หรือเป็นคู่สัญญากับรัฐหรือหน่วยราชการ หรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

(๓) ต้องไม่รับเงินหรือประโยชน์ใด ๆ จากหน่วยราชการหรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจเป็นพิเศษ นอกเหนือไปจากที่หน่วยราชการหรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจปฏิบัติกับบุคคลอื่น ๆ ในธุรกิจการงานตามปกติ

บทบัญญัติมาตรานี้มิให้ใช้บังคับในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรับเบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ หรือเงินบีพระบรมวงศานุวงศ์ หรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกัน และมิให้ใช้บังคับในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรับหรือดำรงตำแหน่งกรรมาธิการของรัฐสภา หรือสภาผู้แทนราษฎร หรือกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งในฐานะเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา ๘๗ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

มาตรา ๘๘ อายุของสภาผู้แทนราษฎรมีกำหนดคราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้ง

มาตรา ๘๙ เมื่ออายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง พระมหากษัตริย์จะได้ทรงตราพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป ซึ่งต้องกำหนดวันเลือกตั้งภายในหกสิบวันนับแต่วันที่อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง และวันเลือกตั้งนั้นต้องกำหนดวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร

มาตรา ๙๐ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะยุบสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่

การยุบสภาผู้แทนราษฎร ให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกาซึ่งต้องกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไปภายในเก้าสิบวัน และวันเลือกตั้งนั้นต้องกำหนดวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร

การยุบสภาผู้แทนราษฎรจะกระทำได้เพียงครั้งเดียวในเหตุการณ์เดียวกัน

มาตรา ๙๑ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเริ่มแต่วันเลือกตั้ง

มาตรา ๙๒ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง เมื่อ

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

(๑) ถึงคราวออกตามอายุของสภาผู้แทนราษฎร หรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร

(๒) ตาย

(๓) ลาออก

(๔) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๘๓ (๑) (๒) หรือ (๔)

(๕) มีลักษณะต้องห้ามตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๕ (๑) (๒) (๓) (๖) หรือ (๗)

(๖) กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา ๙๖

(๗) ลาออกจากพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิก หรือพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของที่ประชุมร่วมของคณะกรรมการบริหารของพรรคการเมืองและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองนั้น ให้พ้นจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกในกรณีเช่นนี้ ให้ถือว่าขาดจากสมาชิกภาพนับแต่วันที่ลาออกหรือพรรคการเมืองมีมติ

(๘) สภาผู้แทนราษฎรมีมติให้พ้นจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๗๑ ในกรณีเช่นนี้ ให้ถือว่าขาดจากสมาชิกภาพนับแต่วันที่สภาผู้แทนราษฎรมีมติ

(๙) ขาดจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองในกรณี ที่ศาลมีคำสั่งยุบเลิกพรรคการเมืองที่สมาชิกผู้แทนราษฎรผู้นั้นเป็นสมาชิก และไม่อาจเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นซึ่งมีสมาชิกของพรรคการเมืองนั้นเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่ศาลมีคำสั่ง ในกรณีเช่นนี้ ให้ถือว่าขาดจากสมาชิกภาพนับแต่วันถัดจากวันที่ครบกำหนดหกสิบวันนั้น

(๑๐) ขาดประชุมตลอดสมัยประชุมที่มีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันโดยไม่ได้รับอนุญาตจากประธานสภาผู้แทนราษฎร

(๑๑) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๙๓ เมื่อตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่างลงเพราะเหตุอื่นใดนอกจากถึงคราวออกตามอายุของสภาผู้แทนราษฎร หรือเมื่อมีการยุบสภาผู้แทนราษฎรให้มีการเลือกตั้ง

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นแทนภายในกำหนดเวลาเก้าสิบวัน เว้นแต่อายุของสภาผู้แทนราษฎรจะเหลือไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เข้ามาแทนนั้น เริ่มแต่วันเลือกตั้งและอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าอายุของสภาผู้แทนราษฎรที่เหลืออยู่

มาตรา ๙๔ ภายหลังที่คณะรัฐมนตรีเข้าบริหารราชการแผ่นดินแล้วพระมหากษัตริย์จะได้ทรงแต่งตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เป็นหัวหน้าพรรคการเมือง ในสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในสังกัดมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีและมีจำนวนมากที่สุดในบรรดาพรรคการเมืองซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในสังกัดมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี แต่ไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภาเป็นผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการในการแต่งตั้งผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ย่อมพ้นจากตำแหน่งเมื่อขาดคุณสมบัติดังกล่าวในวรรคหนึ่ง และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๙๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ในกรณีเช่นนี้พระมหากษัตริย์จะได้ทรงแต่งตั้งผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่าง

ส่วนที่ ๔
บทที่ใช้แก่สภาทั้งสอง

มาตรา ๙๕ สมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ย่อมเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย

มาตรา ๙๖ ก่อนเข้ารับหน้าที่ สมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องปฏิญาณตนในที่ประชุมแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิก ด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้

"ข้าพเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอปฏิญาณว่า ข้าพเจ้าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทย ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ"

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

มาตรา ๙๗ วุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรแต่ละสภา มีประธานสภาคนหนึ่งและรองประธานคนหนึ่งหรือสองคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากสมาชิกแห่งสภานั้น ๆ ตามมติของสภา

มาตรา ๙๘ ประธานและรองประธานวุฒิสภาดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนเลือกประธานและรองประธานวุฒิสภาใหม่ ซึ่งจะต้องกระทำทุกสองปี

ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรดำรงตำแหน่งจนสิ้นอายุของสภาหรือมีการยุบสภา

ประธานและรองประธานวุฒิสภา และประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรย่อมพ้นจากตำแหน่งก่อนถึงวาระตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง แล้วแต่กรณี เมื่อ

(๑) ขาดจากสมาชิกภาพแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิก

(๒) ลาออกจากตำแหน่ง

(๓) ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีหรือข้าราชการการเมืองอื่น

(๔) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก

มาตรา ๙๙ ประธานวุฒิสภาและประธานสภาผู้แทนราษฎร มีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการของสภานั้น ๆ ให้เป็นไปตามระเบียบ รองประธานมีอำนาจหน้าที่ทำกิจการแทนประธานเมื่อประธานไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

มาตรา ๑๐๐ เมื่อประธานและรองประธานวุฒิสภาหรือประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรไม่อยู่ในที่ประชุม ให้สมาชิกแห่งสภานั้น ๆ เลือกตั้งกันขึ้นเองเป็นประธานในคราวประชุมนั้น

มาตรา ๑๐๑ การประชุมวุฒิสภาก็ดี การประชุมสภาผู้แทนราษฎรก็ดีต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของแต่ละสภาจึงจะเป็นองค์ประชุม

มาตรา ๑๐๒ การลงมติวินิจฉัยข้อปรึกษาให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

สมาชิกคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๐๓ ในที่ประชุมวุฒิสภาก็ดี ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรก็ดี ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาก็ดี สมาชิกผู้ใดจะกล่าวถ้อยคำใด ๆ ในทางแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นหรือออกเสียงลงคะแนน ย่อมเป็นเอกสิทธิ์โดยเด็ดขาด ผู้ใดจะนำไปเป็นเหตุฟ้องร้องว่ากล่าวสมาชิกผู้นั้นในทางใดมิได้

เอกสิทธิ์นี้ย่อมคุ้มครองไปถึงผู้พิมพ์และผู้โฆษณารายงานการประชุมตามข้อบังคับของวุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎร แล้วแต่กรณี และคุ้มครองไปถึงบุคคล ซึ่งประธานในที่ประชุมอนุญาตให้แถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมด้วย

มาตรา ๑๐๔ ภายในสามสิบวันนับแต่วันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้มีการเรียกประชุมรัฐสภาเพื่อให้สมาชิกได้มาประชุมเป็นครั้งแรก

ในปีหนึ่งจะให้มีสมัยประชุมสามัญของรัฐสภาสมัยหนึ่งหรือสองสมัย แล้วแต่สภาผู้แทนราษฎรจะกำหนด

วันประชุมครั้งแรกตามวรรคหนึ่ง ให้ถือเป็นวันเริ่มสมัยประชุมสามัญประจำปี ส่วนวันเริ่มสมัยประชุมสามัญประจำปีของรัฐสภาสมัยต่อ ๆ ไป ให้สภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้กำหนด

มาตรา ๑๐๕ สมัยประชุมสามัญของรัฐสภาสมัยหนึ่ง ๆ ให้มีกำหนดเวลาเก้าสิบวัน แต่พระมหากษัตริย์จะโปรดเกล้า ฯ ให้ขยายเวลาออกไปก็ได้

การปิดสมัยประชุมสามัญก่อนครบกำหนดเวลาเก้าสิบวันจะกระทำได้ แต่โดยความเห็นชอบของรัฐสภา

มาตรา ๑๐๖ พระมหากษัตริย์ทรงเรียกประชุมรัฐสภา ทรงเปิดและปิดประชุม

พระมหากษัตริย์จะเสด็จพระราชดำเนินมาทรงทำรัฐพิธีเปิดประชุมสมัยประชุมสามัญประจำปีสมัยแรกด้วยพระองค์เอง หรือจะโปรดเกล้า ฯ ให้รัชทายาทซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วหรือผู้ใดผู้หนึ่ง เป็นผู้แทนพระองค์มาทำรัฐพิธีก็ได้

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

มาตรา ๑๐๗ เมื่อมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งรัฐ พระมหากษัตริย์จะทรงเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญก็ได้

มาตรา ๑๐๘ สมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งสองสภารวมกัน หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของทั้งสองสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้นำความกราบบังคมทูล เพื่อมีพระบรมราชโองการประกาศเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญได้

คำร้องขอดังกล่าวในวรรคหนึ่ง ให้ยื่นต่อประธานรัฐสภา

ให้ประธานรัฐสภานำความกราบบังคมทูล และลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

มาตรา ๑๐๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๐๘ การเรียกประชุม การขยายเวลาประชุม และการปิดประชุมรัฐสภา ให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๑๑๐ ในระหว่างสมัยประชุม ห้ามมิให้จับหรือคุมขัง หรือหมายเรียกตัวสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไปทำการสอบสวนในฐานะที่สมาชิกผู้นั้นเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญา เว้นแต่ในกรณีที่ได้รับอนุญาตจากสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกหรือในกรณีที่จับในขณะกระทำความผิด

ในกรณีที่มีการจับสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในขณะกระทำความผิด ให้รายงานไปยังประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกโดยด่วน และประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกอาจสั่งให้ปล่อยผู้ถูกจับได้

มาตรา ๑๑๑ ในกรณีที่มีการฟ้องสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในคดีอาญาไม่ว่าจะได้ฟ้องนอกหรือในสมัยประชุม ศาลจะพิจารณาคดีนั้นในระหว่างสมัยประชุมมิได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิก แต่การพิจารณาคดีต้องไม่เป็นการขัดขวางต่อการที่สมาชิกผู้นั้นจะมาเข้าประชุมสภา

การพิจารณาที่ศาลได้กระทำไปก่อนมีคำอ้างว่าจำเลยเป็นสมาชิกของสภาใดสภาหนึ่งย่อมเป็นอันใช้ได้

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

มาตรา ๑๑๒ ถ้าสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรถูกคุมขังในระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาอยู่ก่อนสมัยประชุม เมื่อถึงสมัยประชุม พนักงานสอบสวนหรือศาลแล้วแต่กรณี ต้องสั่งปล่อยทันที ถ้าหากสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกได้ร้องขอ

คำสั่งปล่อยตามวรรคหนึ่ง ให้มีผลบังคับตั้งแต่วันสั่งปล่อยจนถึงวันสุดท้ายแห่งสมัยประชุม

มาตรา ๑๑๓ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๕๑ ในระหว่างที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ จะมีการประชุมวุฒิสภามิได้

มาตรา ๑๑๔ ร่างพระราชบัญญัติจะเสนอได้ก็แต่โดยคณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงิน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะเสนอได้ก็ต่อเมื่อมีคำรับรองของนายกรัฐมนตรี

การเสนอร่างพระราชบัญญัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จะกระทำได้เมื่อพรรคการเมืองที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นสังกัดมีมติให้เสนอได้ และต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองนั้นไม่น้อยกว่ายี่สิบคนรับรอง

ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงิน หมายความถึงร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อความดังต่อไปนี้ทั้งหมดหรือแต่ข้อใดข้อหนึ่ง

(๑) การตั้งขึ้นหรือยกเลิกหรือลดหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขหรือผ่อนหรือวางระเบียบการบังคับอันเกี่ยวกับภาษีหรืออากร

(๒) การจัดสรร รับ รักษาหรือจ่ายเงินแผ่นดิน หรือการโอนงบประมาณรายจ่ายของแผ่นดิน

(๓) การกู้เงิน หรือการค้ำประกันหรือการใช้เงินกู้

(๔) เงินตรา

ในกรณีที่เป็นที่สงสัยว่าร่างพระราชบัญญัติใดเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงินที่จะต้องมีคำรับรองของนายกรัฐมนตรีหรือไม่ ให้เป็นอำนาจของประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้วินิจฉัย

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

มาตรา ๑๑๕ ร่างพระราชบัญญัติให้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรก่อน

มาตรา ๑๑๖ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๒๒ เมื่อสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เสนอตามมาตรา ๑๑๕ และลงมติเห็นชอบแล้ว ให้สภาผู้แทนราษฎรเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อวุฒิสภา วุฒิสภาต้องพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เสนอมานั้นให้เสร็จภายในหกสิบวัน แต่ถ้าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงินต้องพิจารณาให้เสร็จภายในสามสิบวัน ทั้งนี้ เว้นแต่สภาผู้แทนราษฎรจะได้ลงมติให้ขยายเวลาออกไปเป็นพิเศษ กำหนดวันดังกล่าวให้หมายถึงวันในสมัยประชุม และให้เริ่มนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นมาถึงวุฒิสภา

ระยะเวลาดังกล่าวในวรรคหนึ่งไม่ให้นับรวมระยะเวลาที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๑๑๙

ถ้าวุฒิสภาไม่ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติให้เสร็จภายในกำหนดเวลาที่กล่าวในวรรคหนึ่ง ก็ให้ถือว่าวุฒิสภาได้ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัตินั้น

ในการที่สภาผู้แทนราษฎรเสนอร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงินไปยังวุฒิสภา ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรแจ้งไปด้วยว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอไปนั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงิน คำแจ้งของประธานสภาผู้แทนราษฎรให้ถือเป็นเด็ดขาด

ในกรณีที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรมิได้แจ้งไปว่าร่างพระราชบัญญัติใดเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงิน ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นมิใช่ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงิน

มาตรา ๑๑๗ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๒๒ เมื่อวุฒิสภาได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติเสร็จแล้ว

(๑) ถ้าเห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร ก็ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๖๖

(๒) ถ้าไม่เห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร ก็ให้ยับยั้งร่างพระราชบัญญัตินั้นไว้ก่อน และส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นคืนไปยังสภาผู้แทนราษฎร

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

(๓) ถ้าแก้ไขเพิ่มเติม ก็ให้ส่งร่างพระราชบัญญัติตามที่แก้ไขเพิ่มเติมนั้นไปยังสภาผู้แทนราษฎร ในกรณีเช่นว่านี้ ให้สภาทั้งสองต่างตั้งบุคคลที่เป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกแห่งสภานั้น ๆ มีจำนวนเท่ากันตามที่สภาผู้แทนราษฎรกำหนดประกอบ เป็นคณะกรรมาธิการร่วมกันเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้น แล้วให้คณะกรรมาธิการร่วมกันนั้นรายงานและเสนอร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมาธิการร่วมกันได้พิจารณาแล้วต่อสภาทั้งสอง ถ้าสภาทั้งสองต่างเห็นชอบด้วยร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมาธิการร่วมกันได้พิจารณาแล้วนั้น ก็ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๖๖ ถ้าสภาใดสภาหนึ่งไม่เห็นชอบด้วยก็ให้ยับยั้งร่างพระราชบัญญัตินั้นไว้ก่อน

คณะกรรมาธิการร่วมกันย่อมมีอำนาจเรียกเอกสารจากบุคคลใด ๆ หรือเรียกบุคคลใด ๆ มาแถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติได้ และเอกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐๓ นั้น ให้คุ้มครองถึงบุคคลผู้กระทำหน้าที่ตามมาตรานี้ด้วย

การประชุมคณะกรรมาธิการร่วมกัน ต้องมีกรรมาธิการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมาธิการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม และให้นำข้อบังคับการประชุมของสภาผู้แทนราษฎรในส่วนที่เกี่ยวกับกรรมาธิการมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๑๘ ร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้ตามบทบัญญัติมาตรา ๑๑๗ นั้น สภาผู้แทนราษฎรจะยกขึ้นพิจารณาใหม่ได้ต่อเมื่อเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันได้ล่วงพ้นไป นับแต่วันที่วุฒิสภาส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นคืนไปยังสภาผู้แทนราษฎร สำหรับกรณีการยับยั้งตามมาตรา ๑๑๗ (๒) และนับแต่วันที่สภาใดสภาหนึ่งไม่เห็นชอบด้วยสำหรับกรณีการยับยั้งตามมาตรา ๑๑๗ (๓) ในกรณีเช่นว่านี้ ถ้าสภาผู้แทนราษฎรลงมติยืนยันร่างเดิมหรือร่างที่คณะกรรมาธิการร่วมกันพิจารณาด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภาแล้ว ก็ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาและให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๖๖

ถ้าร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงินสภาผู้แทนราษฎรอาจยกร่างพระราชบัญญัตินั้นขึ้นพิจารณาใหม่ได้ทันที ในกรณีเช่นว่านี้ ถ้าสภา

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

ผู้แทนราษฎรลงมติยืนยันร่างเดิมหรือร่างที่คณะกรรมาธิการร่วมกันพิจารณาด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภาแล้ว ก็ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา และให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๖๖

มาตรา ๑๑๙ ในระหว่างที่มีการยับยั้งร่างพระราชบัญญัติใดตามบทบัญญัติมาตรา ๑๑๗ คณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จะเสนอร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้มิได้

ในกรณีที่วุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎรเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอหรือส่งให้พิจารณานั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้ ให้ประธานวุฒิสภาหรือประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัย ถ้าคณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้ ให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นตกไป

มาตรา ๑๒๐ ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร บรรดาร่างพระราชบัญญัติที่รัฐสภายังมิได้ให้ความเห็นชอบ หรือที่พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วย หรือเมื่อพ้นเก้าสิบวันแล้วมิได้พระราชทานคืนมา ให้เป็นอันตกไป

มาตรา ๑๒๑ งบประมาณรายจ่ายของแผ่นดินให้ทำเป็นพระราชบัญญัติ ถ้าพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณออกไม่ทันปีงบประมาณใหม่ ให้ใช้กฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณปีก่อนนั้นไปพลาง

มาตรา ๑๒๒ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมและร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย สภาผู้แทนราษฎรจะต้องพิจารณาให้เสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมาถึงสภาผู้แทนราษฎร

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

ถ้าสภาผู้แทนราษฎรไม่ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นให้เสร็จภายในกำหนดเวลาที่กล่าวในวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าสภาผู้แทนราษฎรได้ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัตินั้น และให้เสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อวุฒิสภา

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้น วุฒิสภาจะต้องให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นมาถึงวุฒิสภา ถ้าพ้นกำหนดนั้นให้ถือว่าวุฒิสภาได้ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัตินั้น ในกรณีเช่นนี้และในกรณีที่วุฒิสภาให้ความเห็นชอบ ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๖๖

ถ้าร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวนั้น วุฒิสภาไม่เห็นชอบด้วย ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๑๘ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมและร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะแปรญัตติเพิ่มเติมจำนวนในรายการหรือรายการใดมิได้ แต่อาจแปรญัตติได้ในทางลดหรือตัดทอนรายจ่ายซึ่งมิใช่รายจ่ายตามข้อผูกพันอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) เงินส่งใช้ต้นเงินกู้

(๒) ดอกเบี้ยเงินกู้

(๓) เงินที่กำหนดให้จ่ายตามกฎหมาย

มาตรา ๑๒๓ การจ่ายเงินแผ่นดิน จะกระทำได้ก็เฉพาะที่ได้อนุญาตไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ หรือกฎหมายเกี่ยวด้วยการโอนงบประมาณ หรือกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง เว้นแต่ในกรณีจำเป็นรีบด่วนจะจ่ายไปก่อนก็ได้ แต่ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ ในกรณีเช่นว่านี้ ต้องตั้งงบประมาณรายจ่ายชดใช้ในพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย หรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณถัดไป

มาตรา ๑๒๔ วุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินโดยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

มาตรา ๑๒๕ ในที่ประชุมวุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกทุกคนมีสิทธิตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีในเรื่องใดเกี่ยวกับงานในหน้าที่ได้ แต่รัฐมนตรีย่อมมีสิทธิที่จะไม่ตอบเมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเรื่องนั้นยังไม่ควรเปิดเผย เพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน

มาตรา ๑๒๖ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภาผู้แทนราษฎร มีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอให้เปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นในปัญหาอันเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน

ญัตติดังกล่าวในวรรคหนึ่งให้ยื่นต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร และให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรแจ้งไปยังนายกรัฐมนตรีเพื่อกำหนดเวลาสำหรับการเปิดอภิปรายทั่วไป ซึ่งต้องไม่ช้ากว่าสามสิบวันนับแต่วันที่นายกรัฐมนตรีได้รับแจ้ง แต่คณะรัฐมนตรีย่อมมีสิทธิที่จะขอให้ระงับการเปิดอภิปรายทั่วไปนั้นเสียได้ เมื่อเห็นว่าเป็นเรื่องยังไม่ควรเปิดเผย เพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน

ในการเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรานี้ สภาจะลงมติในปัญหาที่อภิปรายไม่ได้

มาตรา ๑๒๗ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภาผู้แทนราษฎร มีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายตัวหรือทั้งคณะ

เมื่อการเปิดอภิปรายทั่วไปสิ้นสุดลง โดยมิใช่ด้วยมติให้ผ่านระเบียบวาระเปิดอภิปรายนั้นไป ให้สภาผู้แทนราษฎรลงมติไว้วางใจหรือไม่ไว้วางใจ การลงมติในกรณีเช่นว่านี้มิให้กระทำในวันเดียวกับที่การอภิปรายสิ้นสุด มติไม่ไว้วางใจต้องมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภา

ในกรณีที่มติไม่ไว้วางใจมีคะแนนเสียงไม่มากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายนั้นเป็นอันหมดสิทธิที่จะ

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

เข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายตัวหรือทั้งคณะอีกตลอดสมัยประชุมนั้น

มาตรา ๑๒๘ การประชุมวุฒิสภา การประชุมสภาผู้แทนราษฎร และการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ย่อมเป็นการเปิดเผยตามลักษณะที่กำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุมแต่ละสภา แต่ถ้าหากคณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกของแต่ละสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภาร่วมกัน มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของแต่ละสภา หรือของทั้งสองสภารวมกันแล้วแต่กรณี ร้องขอให้ประชุมลับ ก็ให้ประชุมลับ

มาตรา ๑๒๙ วุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจเลือกสมาชิกของแต่ละสภาตั้งเป็นคณะกรรมาธิการสามัญ และมีอำนาจเลือกบุคคลผู้เป็นสมาชิกหรือมิได้เป็นสมาชิกตั้งเป็นคณะกรรมาธิการวิสามัญ เพื่อกระทำกิจการหรือพิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภาแล้วรายงานต่อสภา คณะกรรมาธิการที่กล่าวนี้ย่อมมีอำนาจเรียกเอกสารจากบุคคลใด ๆ หรือเรียกบุคคลใด ๆ มาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในกิจการที่กระทำหรือในเรื่องที่พิจารณาสอบสวนหรือศึกษาอยู่นั้นได้

เอกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐๓ นั้น ให้คุ้มครองถึงบุคคลผู้กระทำหน้าที่ตามมาตรานี้ด้วย

การตั้งกรรมาธิการสามัญต้องมีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมืองหรือกลุ่มพรรคการเมืองที่มีอยู่ในสภาผู้แทนราษฎร

ในระหว่างที่ยังไม่มีข้อบังคับการประชุมของสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๑๓๒ ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้กำหนดอัตราส่วนตามวรรคสาม

มาตรา ๑๓๐ การประชุมคณะกรรมาธิการ ต้องมีกรรมาธิการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมาธิการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

มาตรา ๑๓๑ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๘๐ ถ้ามีปัญหาที่จะต้องตีความรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของรัฐสภา ให้เป็นอำนาจของรัฐสภาที่จะตีความและให้ถือว่าการตีความของรัฐสภาเป็นเด็ดขาด

มาตรา ๑๓๒ วุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจตราข้อบังคับการประชุมเกี่ยวกับการเลือกและการปฏิบัติหน้าที่ของประธานสภา รองประธานสภาและกรรมาธิการ วิธีการประชุม การเสนอและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ การเสนอญัตติ การปรึกษา การอภิปราย การลงมติ การตั้งกระทู้ถาม การเปิดอภิปรายทั่วไป การรักษาระเบียบและความเรียบร้อยและกิจการอื่นเพื่อดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

ส่วนที่ ๕

การประชุมร่วมกันของรัฐสภา

มาตรา ๑๓๓ ในกรณีต่อไปนี้ ให้รัฐสภาประชุมร่วมกัน

(๑) การให้ความเห็นชอบในการตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ตามมาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๔

(๒) การปฏิญาณตนของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อรัฐสภาตามมาตรา ๑๖

(๓) การแก้ไขเพิ่มเติมกฎมณเฑียรบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๗ ตามมาตรา ๑๗

(๔) การให้ความเห็นชอบในการสืบราชสมบัติตามมาตรา ๑๘

(๕) การปรึกษาร่างพระราชบัญญัติใหม่ตามมาตรา ๖๗

(๖) การให้ความเห็นชอบในการปิดสมัยประชุมตามมาตรา ๑๐๕

(๗) การเปิดประชุมรัฐสภาตามมาตรา ๑๐๖

(๘) การตีความรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๑๓๑

(๙) การแถลงนโยบายตามมาตรา ๑๔๑

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

(๑๐) การเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา ๑๔๓

(๑๑) การให้ความเห็นชอบในการประกาศสงครามตามมาตรา ๑๕๐

(๑๒) การให้ความเห็นชอบแก่หนังสือสัญญาและสนธิสัญญาตามมาตรา ๑๕๒

(๑๓) การแต่งตั้งตุลาการรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๑๗๓

(๑๔) การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๑๘๓

มาตรา ๑๓๔ ในการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ให้ใช้ข้อบังคับการประชุมของสภาผู้แทนราษฎรโดยอนุโลม

มาตรา ๑๓๕ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๙ มาตรา ๖๗ มาตรา ๑๕๑ วรรคสอง และมาตรา ๑๘๓ ในการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ให้นำบทที่ใช้แก่สภาทั้งสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่เฉพาะการตั้งคณะกรรมาธิการ กรรมาธิการที่ตั้งจากผู้ที่เป็นสมาชิกของแต่ละสภาจะต้องมีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกของแต่ละสภา

หมวด ๗

คณะรัฐมนตรี

มาตรา ๑๓๖ พระมหากษัตริย์ทรงตั้งนายกรัฐมนตรีคนหนึ่งและรัฐมนตรีอีกไม่เกินสามสิบสี่คน ประกอบเป็นคณะรัฐมนตรี มีหน้าที่บริหารราชการแผ่นดิน

รัฐมนตรีไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนรัฐมนตรีทั้งหมด จะต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการตั้งนายกรัฐมนตรี

มาตรา ๑๓๗ ก่อนเข้ารับหน้าที่ รัฐมนตรีต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ ด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

"ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอถวายสัตย์ปฏิญาณว่าข้าพระพุทธเจ้าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์และจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ"

มาตรา ๑๓๘ รัฐมนตรีจะเป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ นอกจากข้าราชการการเมืองมิได้

มาตรา ๑๓๙ รัฐมนตรีจะดำรงตำแหน่งหรือกระทำการใด ๆ ที่ห้ามไว้มิให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรดำรงหรือกระทำตามที่บัญญัติในมาตรา ๘๖ มิได้ เว้นแต่ตำแหน่งที่ต้องดำรงตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และจะเป็นผู้จัดการ กรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทนหรือลูกจ้างของบุคคล ห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือองค์การใด ๆ ซึ่งดำเนินธุรกิจเพื่อค้ากำไรก็มิได้ด้วย

มาตรา ๑๔๐ รัฐมนตรีย่อมมีสิทธิเข้าประชุมและแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมสภาซึ่งตนมิได้เป็นสมาชิก แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน

เอกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐๓ ให้นำมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๔๑ คณะรัฐมนตรีที่จะเข้าบริหารราชการแผ่นดินต้องแถลงนโยบายต่อรัฐสภาโดยไม่มีการลงมติความไว้วางใจ

มาตรา ๑๔๒ ในการดำเนินนโยบายบริหารราชการแผ่นดิน รัฐมนตรีต้องรับผิดชอบต่อสภาผู้แทนราษฎรในหน้าที่ของตน และต้องรับผิดชอบร่วมกันต่อสภาผู้แทนราษฎรในนโยบายทั่วไปของคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๑๔๓ ถ้ามีปัญหาเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินที่คณะรัฐมนตรีเห็นสมควรจะฟังความคิดเห็นของสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นายกรัฐมนตรีจะแจ้งไปยังประธานรัฐสภา ขอให้มีการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมรัฐสภาก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ รัฐสภาจะลงมติในปัญหาที่อภิปรายมิได้

มาตรา ๑๔๔ รัฐมนตรีทั้งคณะพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) สภาผู้แทนราษฎรลงมติไม่ไว้วางใจตามมาตรา ๑๒๗

(๒) สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุ หรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

(๓) คณะรัฐมนตรีลาออก

(๔) ความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๔๕

คณะรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่ง ต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่

มาตรา ๑๔๕ ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัว เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติสำหรับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๘๓ (๑) (๒) หรือ (๔) ในกรณีที่รัฐมนตรีมิได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) ในกรณีที่รัฐมนตรีเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือมีลักษณะต้องห้ามตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๔ (๑) (๒) (๓) หรือ (๖)

(๔) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก

(๕) สภาผู้แทนราษฎรลงมติไม่ไว้วางใจตามมาตรา ๑๒๗

(๖) กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา ๑๓๙

(๗) มีพระบรมราชโองการตามมาตรา ๑๔๖

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๗๐ มาตรา ๗๑ และมาตรา ๗๒ มาใช้บังคับแก่การสิ้นสุดของความเป็นรัฐมนตรีตาม (๒) (๓) (๔) หรือ (๖)

มาตรา ๑๔๖ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการให้รัฐมนตรีพ้นจากความเป็นรัฐมนตรี ตามที่นายกรัฐมนตรีถวายคำแนะนำ

มาตรา ๑๔๗ ในกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนในอันจะรักษาความปลอดภัยของประเทศ หรือความปลอดภัยสาธารณะ หรือความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือป้องปัดภัยพิบัติสาธารณะ พระมหากษัตริย์จะทรงตราพระราชกำหนดให้ใช้บังคับดังเช่น พระราชบัญญัติก็ได้

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

ในการประชุมรัฐสภาคราวต่อไป ให้คณะรัฐมนตรีเสนอพระราชกำหนดนั้นต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณาโดยไม่ชักช้า ถ้าสภาผู้แทนราษฎรไม่อนุมัติ หรือสภาผู้แทนราษฎรอนุมัติแต่วุฒิสภาไม่อนุมัติและสภาผู้แทนราษฎรยืนยันการอนุมัติด้วยคะแนนเสียงไม่มากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด ให้พระราชกำหนดนั้นตกไป แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ได้เป็นไปในระหว่างที่ใช้พระราชกำหนดนั้น

ถ้าวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรอนุมัติพระราชกำหนดนั้น หรือถ้าวุฒิสภาไม่อนุมัติและสภาผู้แทนราษฎรยืนยันการอนุมัติด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด ให้พระราชกำหนดนั้นมีผลใช้บังคับเป็นพระราชบัญญัติต่อไป

การอนุมัติหรือไม่อนุมัติพระราชกำหนด ให้นายกรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษาในกรณีไม่อนุมัติ ให้มีผลตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การพิจารณาพระราชกำหนดของวุฒิสภา และของสภาผู้แทนราษฎรในกรณียืนยันการอนุมัติพระราชกำหนด จะต้องทำในโอกาสแรกที่มีการประชุมสภานั้น ๆ

มาตรา ๑๔๘ ในระหว่างสมัยประชุม ถ้ามีความจำเป็นต้องมีกฎหมายเกี่ยวด้วยการภาษีอากรหรือเงินตราซึ่งจะต้องได้รับการพิจารณาโดยด่วนและลับเพื่อรักษาประโยชน์ของแผ่นดิน พระมหากษัตริย์จะทรงตราพระราชกำหนดให้ใช้บังคับดังเช่น พระราชบัญญัติก็ได้

พระราชกำหนดที่ได้ตราขึ้นตามวรรคหนึ่ง จะต้องนำเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรภายในสามวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๔๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๔๙ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการตราพระราชกฤษฎีกาโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย

มาตรา ๑๕๐ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการประกาศใช้และเลิกใช้กฎอัยการศึก ตามลักษณะและวิธีการตามกฎหมายว่าด้วยกฎอัยการศึก

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องประกาศใช้กฎอัยการศึกเฉพาะแห่งเป็นการรีบด่วน เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารย่อมกระทำได้ตามกฎหมายว่าด้วยกฎอัยการศึก

มาตรา ๑๕๑ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการประกาศสงครามเมื่อได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา

มติให้ความเห็นชอบของรัฐสภาต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของทั้งสองสภา

ในระหว่างที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุ หรือสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ ให้วุฒิสภาทำหน้าที่รัฐสภาในการให้ความเห็นชอบตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๕๒ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการทำหนังสือสัญญาสันติภาพ สัญญาสงบศึกและสัญญาอื่นกับนานาประเทศหรือกับองค์การระหว่างประเทศ

หนังสือสัญญาใดมีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย หรือเขตอธิปไตยแห่งชาติหรือจะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามสัญญา หรือสนธิสัญญาพันธมิตรทางทหารต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา

มาตรา ๑๕๓ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการพระราชทานอภัยโทษ

มาตรา ๑๕๔ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการถอดถอนฐานันดรศักดิ์และเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์

มาตรา ๑๕๕ พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ข้าราชการฝ่ายทหารและฝ่ายพลเรือนตำแหน่งปลัดกระทรวง อธิบดีและเทียบเท่าพ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๑๕๖ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๕๕ การกำหนดคุณสมบัติ การบรรจุการแต่งตั้ง การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนเงินเดือน การลงโทษและการออกจากราชการของข้าราชการให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

มาตรา ๑๕๗ ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำนอกจากข้าราชการการเมือง จะเป็นข้าราชการการเมืองมิได้

มาตรา ๑๕๘ บทกฎหมาย พระราชหัตถเลขา และพระบรมราชโองการใด ๆ อันเกี่ยวกับราชการแผ่นดิน ต้องมีรัฐมนตรีลงนามรับสนองลงพระบรมราชโองการ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้

หมวด ๘

ศาล

มาตรา ๑๕๙ การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาลซึ่งจะต้องดำเนินการตามกฎหมายและในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

มาตรา ๑๖๐ บรรดาศาลทั้งหลายจะตั้งขึ้นได้ก็แต่โดยพระราชบัญญัติ

มาตรา ๑๖๑ การตั้งศาลขึ้นใหม่เพื่อพิจารณาพิพากษาคดีใดคดีหนึ่ง หรือคดีที่มีข้อหาฐานใดฐานหนึ่งโดยเฉพาะ แทนศาลธรรมดาที่มีอยู่ตามกฎหมายสำหรับพิจารณาพิพากษาคดีนั้น จะกระทำมิได้

มาตรา ๑๖๒ การบัญญัติกฎหมายให้มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลง หรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลหรือวิธีพิจารณา เพื่อใช้แก่คดีใดคดีหนึ่งโดยเฉพาะ จะกระทำมิได้

มาตรา ๑๖๓ ผู้พิพากษาและตุลาการมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีให้เป็นไปตามกฎหมาย

มาตรา ๑๖๔ ผู้พิพากษาและตุลาการจะเป็นข้าราชการการเมืองมิได้

มาตรา ๑๖๕ พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งและให้ผู้พิพากษาในศาลยุติธรรมพ้นจากตำแหน่ง

ก่อนเข้ารับหน้าที่ครั้งแรก ผู้พิพากษาต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ด้วยถ้อยคำที่คณะกรรมการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการกำหนด

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

มาตรา ๑๖๖ การแต่งตั้งและการให้ผู้พิพากษาในศาลยุติธรรมพ้นจากตำแหน่ง จะต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการก่อน แล้วจึงนำความกราบบังคมทูล

การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนเงินเดือน และการลงโทษผู้พิพากษาในศาลยุติธรรม จะต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ

มาตรา ๑๖๗ ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตามที่กฎหมายบัญญัติ

การแต่งตั้งและการให้ตุลาการศาลทหารพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๑๖๘ การแต่งตั้งและการให้ผู้พิพากษาหรือตุลาการในศาลอื่น นอกจากศาลยุติธรรมและศาลทหารพ้นจากตำแหน่งตลอดจนอำนาจพิพากษาคดีและวิธีพิจารณาของศาลดังกล่าว ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลนั้น

มาตรา ๑๖๙ ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลยุติธรรมกับศาลอื่น หรือระหว่างศาลอื่นด้วยกัน ให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญเป็นผู้วินิจฉัย

หมวด ๙

การปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๑๗๐ การจัดระเบียบการปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องเป็นไปตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา ๑๗๑ การปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่น และต้องจัดให้มีการเลือกตั้งดังกล่าวภายในเวลาที่กำหนดในกฎหมาย

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

มาตรา ๑๗๒ การเลือกตั้งสมาชิกของสภาท้องถิ่น ให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ

การเลือกตั้งคณะผู้บริหารท้องถิ่น จะใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับหรือจะให้สภาท้องถิ่นเลือกตั้งจากสมาชิกของสภาท้องถิ่นก็ได้ ทั้งนี้ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งตามมาตรานี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

หมวด ๑๐

ตุลาการรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑๗๓ คณะตุลาการรัฐธรรมนูญประกอบด้วยประธานรัฐสภา ประธานศาลฎีกา อธิบดีกรมอัยการ และบุคคลอื่นอีกสี่คนซึ่งรัฐสภาแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิ

ประธานรัฐสภาเป็นประธานตุลาการรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑๗๔ ตุลาการรัฐธรรมนูญซึ่งรัฐสภาแต่งตั้ง จะเป็นสมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือพนักงานส่วนท้องถิ่นมิได้

มาตรา ๑๗๕ ตุลาการรัฐธรรมนูญจะได้รับเงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา ๑๗๖ ทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งทั่วไป ให้รัฐสภาแต่งตั้งตุลาการรัฐธรรมนูญจากผู้ทรงคุณวุฒิใหม่ภายในสามสิบวันนับแต่วันเปิดสมัยประชุมรัฐสภาครั้งแรก

กำหนดวันดังกล่าวในวรรคหนึ่งให้หมายถึงวันในสมัยประชุม

ในการแต่งตั้งตุลาการรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่ง รัฐสภาจะแต่งตั้งผู้ที่พ้นจากตำแหน่งให้เป็นตุลาการรัฐธรรมนูญใหม่อีกก็ได้

มาตรา ๑๗๗ ตุลาการรัฐธรรมนูญซึ่งรัฐสภาแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) เปิดสมัยประชุมรัฐสภาครั้งแรกหลังจากการเลือกตั้งทั่วไป

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

(๒) ตาย

(๓) ลาออก

(๔) เป็นสมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานรัฐวิสาหกิจหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น

(๕) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก

มาตรา ๑๗๘ ถ้าตำแหน่งตุลาการรัฐธรรมนูญ ซึ่งรัฐสภาแต่งตั้งว่างลงเพราะเหตุอื่นใด นอกจากถึงคราวออกตามมาตรา ๑๗๗ (๑) ให้รัฐสภาแต่งตั้งตุลาการรัฐธรรมนูญเข้ามาแทนภายในสามสิบวัน

กำหนดวันดังกล่าวในวรรคหนึ่งให้หมายถึงวันในสมัยประชุม

มาตรา ๑๗๙ เมื่อร่างพระราชบัญญัติใดได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแล้ว ก่อนที่นายกรัฐมนตรีจะนำร่างพระราชบัญญัตินั้นขึ้นทูนเกล้า ฯ ถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยตามมาตรา ๖๖

(๑) หากสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งสองสภารวมกัน หรือสมาชิกของแต่ละสภา มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของทั้งสองสภา เห็นว่าร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญให้เสนอความเห็นต่อประธานรัฐสภา ประธานวุฒิสภา หรือประธานสภาผู้แทนราษฎรแล้วแต่กรณี แล้วให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับความเห็นดังกล่าว ส่งความเห็นนั้นไปยังคณะตุลาการรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย แล้วแจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบ

(๒) หากนายกรัฐมนตรีเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ให้ส่งความเห็นเช่นว่านั้นไปยังคณะตุลาการรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย แล้วแจ้งให้ประธานวุฒิสภาและประธานสภาผู้แทนราษฎรทราบ

ในระหว่างที่คณะตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ให้นายกรัฐมนตรีระงับการดำเนินการ เพื่อประกาศใช้ร่างพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่งจนกว่าจะมีคำวินิจฉัยของคณะ

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

ตุลาการรัฐธรรมนูญ ถ้าคณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ให้นายกรัฐมนตรีส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นคืนไปยังรัฐสภาต่อไป

มาตรา ๑๘๐ ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๔ และยังไม่มีคำวินิจฉัยของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว แล้วส่งความเห็นเช่นว่านั้นตามทางการ เพื่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย

คำวินิจฉัยของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ให้ใช้ได้ในคดีทั้งปวง แต่ไม่กระทบกระเทือนคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุดแล้ว

มาตรา ๑๘๑ คำวินิจฉัยของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญให้ถือเป็นเด็ดขาดและให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๘๒ วิธีการพิจารณาของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

หมวด ๑๑

การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑๘๓ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ จะกระทำได้ก็แต่โดยหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังต่อไปนี้

(๑) ญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมต้องมาจากคณะรัฐมนตรีหรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภาผู้แทนราษฎร

(๒) ญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมต้องเสนอเป็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมและให้รัฐสภาพิจารณาเป็นสามวาระ

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

(๓) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่งขั้นรับหลักการ ให้ใช้วิธีเรียกชื่อ และต้องมีคะแนนเสียงไห็นชอบด้วยในการแก้ไขเพิ่มเติมนั้นไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของทั้งสองสภา

(๔) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สองขั้นพิจารณาเรียงลำดับมาตราให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ

(๕) เมื่อการพิจารณาวาระที่สองเสร็จสิ้นแล้วให้รอไว้สิบห้าวัน เมื่อพ้นกำหนดนี้แล้ว ให้รัฐสภาพิจารณาในวาระที่สามต่อไป

(๖) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สามขั้นสุดท้าย ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการที่จะให้ออกใช้เป็นรัฐธรรมนูญไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของทั้งสองสภา

(๗) เมื่อการลงมติได้เป็นไปตามที่กล่าวแล้ว ให้นำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมขึ้นทูนเกล้า ฯ ถวาย และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๖๖ และมาตรา ๖๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๑๘๔ นับตั้งแต่วันใช้รัฐธรรมนูญนี้จนถึงวันเลือก ตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๑๘๙ ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติตามธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรพุทธศักราช ๒๕๒๐ ทำหน้าที่รัฐสภาตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ และมิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘๖ มาใช้บังคับแก่การดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามมาตรานี้

มาตรา ๑๘๕ ให้คณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ในวันใช้รัฐธรรมนูญนี้ หรือคณะรัฐมนตรีหากจะมีขึ้นก่อนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๑๘๙ เป็นคณะรัฐมนตรีบริหารราชการแผ่นดินตามรัฐธรรมนูญนี้ และมิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๓๖ วรรคสอง มาตรา ๑๓๘ มาตรา ๑๓๙ และมาตรา ๑๔๑ มาใช้บังคับแก่การดำรงตำแหน่งของรัฐมนตรีตามมาตรานี้

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

เมื่อได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ให้คณะรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่งพ้นจากตำแหน่ง แต่ต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่

มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๕๗ มาใช้บังคับแก่ข้าราชการซึ่งดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองอยู่ก่อนวันที่คณะรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งตามวรรคสอง

มาตรา ๑๘๖ ให้สภานโยบายแห่งชาติที่ทำหน้าที่อยู่ก่อนใช้รัฐธรรมนูญนี้ทำหน้าที่ให้ความคิดเห็นแก่คณะรัฐมนตรีเพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปตามแนวนโยบายแห่งรัฐไปจนกว่าจะมีการจัดตั้งคณะรัฐมนตรีขึ้นใหม่ภายหลังจากที่ได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๑๘๙

มาตรา ๑๘๗ ในวาระเริ่มแรก พระมหากษัตริย์จะได้ทรงแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภาตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ในวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๑๘๙

การแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภาตามวรรคหนึ่ง ให้ประธานสภานโยบายแห่งชาติเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

มาตรา ๑๘๘ ภายในเวลาสี่ปีนับแต่วันแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภาตามมาตรา ๑๘๗ ถ้ามีการแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภาหรือให้สมาชิกวุฒิสภาพ้นจากตำแหน่ง ให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ ในกรณีที่ประธานวุฒิสภาต้องออกจากตำแหน่งตามมาตรา ๗๔ ให้รองประธานวุฒิสภาตามลำดับเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ ถ้าทั้งประธานวุฒิสภาและรองประธานวุฒิสภาต้องออกจากตำแหน่งตามมาตรา ๗๔ ให้ที่ประชุมของวุฒิสภาเลือกสมาชิกวุฒิสภาคนหนึ่งเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการในฐานะประธานวุฒิสภา

มาตรา ๑๘๙ ให้ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ให้เสร็จสิ้นภายในปีพุทธศักราช ๒๕๒๑ แต่ในกรณีที่ไม่อาจดำเนินการเลือกตั้งภายในปีพุทธศักราช ๒๕๒๑ ได้ ก็ให้ขยายกำหนดเวลาการดำเนินการเลือกตั้งออกไปได้ แต่ต้องไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีพุทธศักราช ๒๕๒๑

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

มาตรา ๑๙๘ เฉพาะในวาระเริ่มแรกเป็นเวลาสี่ปีนับแต่วันแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภาตามมาตรา ๑๘๗ การดำเนินการดังต่อไปนี้ ให้กระทำในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา

(๑) การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมและร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย

(๒) การเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา ๑๒๗

ทั้งนี้ โดยให้สมาชิกวุฒิสภามีสิทธิเช่นเดียวกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่จะเข้าชื่อหรือร่วมเข้าชื่อในการขอเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา ๑๒๗ ไม่ได้

มาตรา ๑๙๑ บรรดาคำสั่งซึ่งนายกรัฐมนตรีได้สั่งการโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๗ แห่งธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๔๗๐ ที่ยังใช้บังคับอยู่ในวันใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้คงมีผลใช้บังคับต่อไป การยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งดังกล่าว ให้ตราเป็นพระราชบัญญัติ

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

ภาคพระราชบัญญัติ

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

พระราชบัญญัติ

เวนคืนอสังหาริมทรัพย์เพื่อสร้างทางหลวงจังหวัด สายพัทลุง — ควนขนุน — ปากคลอง ในท้องที่อำเภอเมืองพัทลุง และอำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง

พ.ศ. ๒๕๒๑

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๑

เป็นปีที่ ๓๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้เวนคืนอสังหาริมทรัพย์เพื่อสร้างทางหลวงจังหวัดสายพัทลุง ควนขนุน — ปากคลอง ในท้องที่อำเภอเมืองพัทลุงและอำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง ซึ่งกรมทางหลวงได้สำรวจที่ที่จะต้องเวนคืนเสร็จแล้ว ตามความในประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๙๔ ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์เพื่อสร้างทางหลวงจังหวัด สายพัทลุง — ควนขนุน — ปากคลอง ในท้องที่อำเภอเมืองพัทลุง และอำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง พ.ศ. ๒๕๒๑"

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้อธิบดีกรมทางหลวงเป็นเจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้เวนคืนอสังหาริมทรัพย์ในท้องที่อำเภอเมืองพัทลุง และอำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง ให้แก่กรมทางหลวง ตามแนวทางหลวงที่จะสร้างทางหลวงจังหวัดซึ่งกำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกากำหนดแนวทางหลวงที่จะสร้างทางหลวงจังหวัด สายพัทลุง—ควนขนุน—ปากคลอง พ.ศ. ๒๕๑๓ โดยมีแนวทางส่วนแคบที่สุดสิบห้าเมตรและส่วนกว้างที่สุดหนึ่งร้อยเมตร ตามแผนผังที่ดินซึ่งจะได้ปิดประกาศไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอ และตำบลที่อสังหาริมทรัพย์นั้นตั้งอยู่

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
ส. โหตระกิตย์
รองนายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :— เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากกรมทางหลวงได้สำรวจที่ที่จะต้องเวนคืนเพื่อสร้างทางหลวงจังหวัดสายพัทลุง—ควนขนุน—ปากคลอง—ทะเลน้อย ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดแนวทางหลวงที่จะสร้างทางหลวงจังหวัดสายพัทลุง ควนขนุน ปากคลอง พ.ศ. ๒๕๑๓ เสร็จแล้ว ในการนี้สมควรที่จะเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ตามความในประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๙๕ ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

พระราชบัญญัติ
เวนคืนอสังหาริมทรัพย์เพื่อสร้างทางหลวงแผ่นดิน สายอ้อมเมืองชลบุรี ในท้องที่อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี
พ.ศ. ๒๕๒๑

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๑

เป็นปีที่ ๓๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้เวนคืนอสังหาริมทรัพย์เพื่อสร้างทางหลวงแผ่นดิน สายอ้อมเมืองชลบุรี ในท้องที่อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ซึ่งกรมทางหลวงได้สำรวจที่ที่จะต้องเวนคืนเสร็จแล้ว ตามความในประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๙๕ ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์เพื่อสร้างทางหลวงแผ่นดิน สายอ้อมเมืองชลบุรี ในท้องที่อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี พ.ศ. ๒๕๒๑"

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศ ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้อธิบดีกรมทางหลวงเป็นเจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้เวนคืนอสังหาริมทรัพย์ในท้องที่อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรีให้แก่กรมทางหลวง ตามแนวทางหลวงที่จะสร้างทางหลวงแผ่นดิน ซึ่งกำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกากำหนดแนวทางหลวงที่จะสร้างทางหลวงแผ่นดิน สายอ้อมเมืองชลบุรี พ.ศ. ๒๕๑๗ โดยมีแนวทางส่วนแคบที่สุดหกสิบเมตร และส่วนกว้างที่สุดสามร้อยสิบห้าเมตรตามแผนผังที่ดินซึ่งได้ปิดประกาศไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอ และตำบลที่อสังหาริมทรัพย์นั้นตั้งอยู่

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ส. โหตระกิตย์

รองนายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :— เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้คือ เนื่องจากกรมทางหลวงได้สำรวจที่ที่จะต้องเวนคืนเพื่อสร้างทางหลวงแผ่นดินสายอ้อมเมืองชลบุรี ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดแนวทางหลวงที่จะสร้างทางหลวงแผ่นดินสายอ้อมเมืองชลบุรี พ.ศ. ๒๕๑๗ เสร็จแล้ว ในการนี้สมควรที่จะเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ตามความในประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๙๕ ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๑๕ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

พระราชบัญญัติ

เวนคืนอสังหาริมทรัพย์เพื่อสร้างทางหลวงแผ่นดิน
สายบางปะอิน — นครสวรรค์ ตอนบางปะอิน — สรรพยา
ในท้องที่อำเภอบางปะอิน อำเภอพระนครศรีอยุธยา
อำเภออุทัย อำเภอนครหลวง อำเภอบางปะหัน
อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อำเภอเมืองอ่างทอง
อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง อำเภอพรหมบุรี อำเภอเมืองสิงห์บุรี
อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี อำเภอท่าวุ้ง จังหวัดลพบุรี
และอำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท

พ.ศ. ๒๕๒๑

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๑

เป็นปีที่ ๓๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้เวนคืนอสังหาริมทรัพย์เพื่อสร้างทางหลวงแผ่นดิน สายบางปะอิน—นครสวรรค์ ตอนบางปะอิน—สรรพยา ในท้องที่อำเภอบางปะอิน อำเภอพระนครศรีอยุธยา อำเภออุทัย อำเภอนครหลวง อำเภอบางปะหัน อำเภอมหาราช จังหวัดพระนคร-

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

ศรีอยุธยา อำเภอเมืองอ่างทอง อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง อำเภอพรหมบุรี อำเภอเมืองสิงห์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี อำเภอท่าวุ้ง จังหวัดลพบุรี และอำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท ซึ่งกรมทางหลวงได้สำรวจที่ที่จะต้องเวนคืนเสร็จแล้วตามความในประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๙๕ ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ เพื่อสร้างทางหลวงแผ่นดิน สายบางปะอิน—นครสวรรค์ ตอนบางปะอิน—สรรพยา ในท้องที่อำเภอบางปะอิน อำเภอพระนครศรีอยุธยา อำเภออุทัย อำเภอนครหลวง อำเภอบางปะหัน อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อำเภอเมืองอ่างทอง อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง อำเภอพรหมบุรี อำเภอเมืองสิงห์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี อำเภอท่าวุ้ง จังหวัดลพบุรี และอำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท พ.ศ. ๒๕๒๑"

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้อธิบดีกรมทางหลวงเป็นเจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้เวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ในท้องที่อำเภอบางปะอิน อำเภอพระนครศรีอยุธยา อำเภออุทัย อำเภอนครหลวง อำเภอบางปะหัน อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อำเภอเมืองอ่างทอง อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง อำเภอพรหมบุรี อำเภอเมืองสิงห์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี อำเภอท่าวุ้ง จังหวัดลพบุรี และอำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท ให้แก่กรมทางหลวงตามแนวทางหลวงที่จะสร้างทางหลวงแผ่นดินซึ่งกำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกากำหนดแนวทางหลวงที่จะสร้างทางหลวงแผ่นดิน สายบางปะอิน — นครสวรรค์ ตอนบางปะอิน — สรรพยา พ.ศ. ๒๕๐๙ และตามแนวทางหลวงที่เพิ่มขึ้นใหม่ในท้องที่อำเภออุทัย

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

และอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีแนวทางส่วนแคบที่สุดสี่สิบเมตรและส่วนกว้างที่สุดสามร้อยหกสิบสี่เมตร ตามแผนผังที่ดินซึ่งจะได้ปิดประกาศไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอและตำบลที่อสังหาริมทรัพย์นั้นตั้งอยู่

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ส. โหตระกิตย์

รองนายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :— เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากกรมทางหลวงได้สำรวจที่ที่จะต้องเวนคืนเพื่อสร้างทางหลวงแผ่นดิน สายบางปะอิน—นครสวรรค์ ตอนบางปะอิน—สรรพยา ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดแนวทางหลวงที่จะสร้างทางหลวงแผ่นดิน สายบางปะอิน—นครสวรรค์ ตอนบางปะอิน—สรรพยา พ.ศ. ๒๕๐๙ เสร็จแล้ว และเพื่อให้เหมาะสมกับการผังเมืองของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จึงเปลี่ยนแนวทางหลวงใหม่ให้ผ่านท้องที่อำเภออุทัยและอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยาด้วย ในการนี้สมควรที่จะเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ตามประกาศของคณะปฏิบัติ ฉบับที่ ๒๙๕ ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

พระราชบัญญัติ
เวนอสังหาริมทรัพย์เพื่อสร้างทางหลวงจังหวัดสายบุรีรัมย์ — พุทไธสง ในท้องที่อำเภอเมืองบุรีรัมย์ อำเภอคูเมือง และอำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์

พ.ศ. ๒๕๒๑

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๑

เป็นปีที่ ๓๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้เวนคืนอสังหาริมทรัพย์เพื่อสร้างทางหลวงจังหวัดสายบุรีรัมย์ — พุทไธสง ในท้องที่อำเภอเมืองบุรีรัมย์ อำเภอคูเมือง และอำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งกรมทางหลวงได้สำรวจที่ที่จะต้องเวนคืนเสร็จแล้วตามความในประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๙๕ ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์เพื่อสร้างทางหลวงจังหวัดสายบุรีรัมย์ — พุทไธสง ในท้องที่อำเภอเมืองบุรีรัมย์ อำเภอคูเมือง และอำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. ๒๕๒๑"

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้อธิบดีกรมทางหลวงเป็นเจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้เวนคืนอสังหาริมทรัพย์ในท้องที่อำเภอเมืองบุรีรัมย์ อำเภอคูเมือง และอำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ ให้แก่กรมทางหลวงตามแนวทางหลวงที่จะสร้างทางหลวงจังหวัด ซึ่งกำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกากำหนดแนวทางหลวงที่จะสร้างทางหลวงจังหวัดสายบุรีรัมย์—พุทไธสง พ.ศ. ๒๕๑๓ โดยมีแนวทางส่วนแคบที่สุดสิบห้าเมตรและส่วนกว้างที่สุดสี่สิบเมตร ตามแผนผังที่ดินซึ่งจะได้ปิดประกาศไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอและตำบลที่อสังหาริมทรัพย์นั้นตั้งอยู่

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้สนองพระบรมราชโองการ

ส. โหตระกิตย์

รองนายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :— เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากกรมทางหลวงได้สำรวจที่ที่จะต้องเวนคืนเพื่อสร้างทางหลวงจังหวัด สายอำเภอเมืองบุรีรัมย์ – อำเภอคูเมือง – อำเภอพุทไธสง เสร็จแล้ว สมควรที่จะเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ตามความในประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๙๕ ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

พระราชบัญญัติ
น้ำมันเชื้อเพลิง
พ.ศ. ๒๕๒๑

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๑

เป็นปีที่ ๓๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยน้ำมันเชื้อเพลิง

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๒๑"

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๐๙

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

"น้ำมันเชื้อเพลิง" หมายความว่า น้ำมันปิโตรเลียมดิบ น้ำมันเบนซิน น้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับเครื่องบิน น้ำมันก๊าด น้ำมันดีเซล น้ำมันเตา น้ำมันหล่อลื่น และผลิตภัณฑ์

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

ปิโตรเลียมอื่นที่ใช้เป็นเชื้อเพลิงหรือเป็นสิ่งหล่อลื่นกับทั้งให้รวมถึงน้ำมันหรือสิ่งอื่นที่ใช้เป็นเชื้อเพลิงหรือเป็นสิ่งหล่อลื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

"ผู้ค้าน้ำมัน" หมายความว่า ผู้กระทำการค้าน้ำมันเชื้อเพลิงโดยซื้อ โดยสั่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักร หรือได้มาไม่ว่าด้วยประการใด เพื่อจำหน่ายและให้หมายความรวมถึงผู้กลั่นหรือผลิตน้ำมันเชื้อเพลิงจากน้ำมันปิโตรเลียมดิบหรือจากสิ่งอื่นด้วย

"ปี" หมายความว่า ปีปฏิทิน

"พนักงานเจ้าหน้าที่" หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่กระทรวง ทบวง กรม

มาตรา ๖ ผู้ใดจะเป็นผู้ค้าน้ำมันมีปริมาณการค้าแต่ละชนิดหรือรวมกันทุกชนิดปีละตั้งแต่หนึ่งแสนเมตริกตันขึ้นไปต้องได้รับใบอนุญาตจากรัฐมนตรี

การขออนุญาตและการออกใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ในการนี้รัฐมนตรีจะกำหนดเงื่อนไขในการออกใบอนุญาตด้วยก็ได้

มาตรา ๗ ให้ผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา ๖ ส่งบัญชีตามแบบและรายการที่กำหนดในกฎกระทรวงเกี่ยวกับปริมาณและสถานที่เก็บของน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิดที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร ที่ซื้อ ที่กลั่น ที่ผลิต ที่ได้มา หรือที่มีไว้เพื่อจำหน่าย และที่เหลืออยู่ในแต่ละเดือนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในวันที่สิบของเดือนถัดไป

ให้ผู้ค้าน้ำมันอื่นนอกจากผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา ๖ ที่มีปริมาณการค้าแต่ละชนิดหรือรวมกันทุกชนิดแต่ละปีเกินจำนวนที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดส่งบัญชีตามแบบ และรายการที่กำหนดในกฎกระทรวงเกี่ยวกับปริมาณของน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิดที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร ที่ซื้อ ที่กลั่น ที่ผลิต ที่ได้มา หรือที่จำหน่ายได้ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในวันที่สิบของเดือนมกราคมของแต่ละปี

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

ในกรณีที่มีความจำเป็นเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือ หรือโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้ผู้ค้าน้ำมันส่งบัญชีเกี่ยวกับปริมาณและสถานที่เก็บของน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิดเพิ่มขึ้นนอกเหนือจากที่ต้องส่งตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองอีกก็ได้ และให้ผู้ค้าน้ำมันส่งบัญชีดังกล่าวต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในเจ็ดวันนับแต่วันทราบคำสั่ง

มาตรา ๘ รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา ๖ ส่งบัญชีตามแบบและรายการที่กำหนดในกฎกระทรวงเกี่ยวกับแผนการกลั่น ผลิต สั่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักร หรือจำหน่ายซึ่งน้ำมันเชื้อเพลิงล่วงหน้าทุกสามเดือนได้

มาตรา ๙ ผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา ๖ ต้องสำรองน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดที่รัฐมนตรีกำหนดไว้ทุกขณะในสถานที่เก็บตามวรรคสี่ไม่ต่ำกว่าอัตราที่รัฐมนตรีกำหนดซึ่งต้องไม่เกินร้อยละสามสิบของปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิดที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร ที่ซื้อ ที่กลั่น ที่ผลิตหรือที่ได้มาในปีหนึ่ง

ปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิดที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร ที่ซื้อ ที่กลั่น ที่ผลิตหรือที่ได้มาในปีหนึ่งจะมีจำนวนเท่าใด ให้ผู้ค้าน้ำมันกำหนดด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรีหรือตามที่รัฐมนตรีเห็นสมควร ปริมาณที่กำหนดนี้อาจเปลี่ยนแปลงได้เมื่อผู้ค้าน้ำมันร้องขอและรัฐมนตรีเห็นชอบด้วย

การกำหนดชนิดและอัตราของน้ำมันเชื้อเพลิงที่ต้องสำรองให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

น้ำมันเชื้อเพลิงที่ต้องสำรองตามวรรคหนึ่ง จะเก็บไว้ ณ สถานที่ใดเป็นจำนวนเท่าใด ให้ผู้ค้าน้ำมันขอความเห็นชอบจากรัฐมนตรี

มาตรา ๑๐ ประกาศกำหนดชนิดและอัตราของน้ำมันเชื้อเพลิงที่ต้องสำรองตามมาตรา ๙ วรรคสามให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่กำหนดไว้ให้ใช้บังคับในประกาศนั้นซึ่งต้องมีระยะเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

ความในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับแก่การประกาศเปลี่ยนแปลงกำหนดอัตราน้ำมันเชื้อเพลิงที่ผู้ค้าน้ำมันต้องสำรองซึ่งได้ประกาศไว้แล้วด้วย ในกรณีที่การเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นการเปลี่ยนแปลงอัตราที่ได้ประกาศไว้แล้วให้สูงขึ้น

การประกาศเปลี่ยนแปลงชนิดและอัตราของน้ำมันเชื้อเพลิงที่ผู้ค้าน้ำมันต้องสำรองตามมาตรา ๙ รัฐมนตรีจะกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ค้าน้ำมันที่สำรองน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดใดอยู่แล้วสำรองน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดนั้นต่อไปอีกโดยมีหรือไม่มีกำหนดเวลาก็ได้

มาตรา ๑๑ ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อแก้ไขและป้องกันการขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิง รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือหรือโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้ผู้ค้าน้ำมันงดจำหน่ายหรือให้จำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดหนึ่งชนิดใด รวมทั้งน้ำมันเชื้อเพลิงที่ต้องสำรองไว้ตามมาตรา ๙ ได้ ในการนี้รัฐมนตรีจะกำหนดเงื่อนไขไว้ด้วยก็ได้

มาตรา ๑๒ เมื่อผู้ค้าน้ำมันร้องขอและแสดงหลักฐานให้เป็นที่พอใจแก่รัฐมนตรีว่ามีพฤติการณ์เกิดขึ้นอันไม่อาจทำให้ผู้ค้าน้ำมันสำรองน้ำมันเชื้อเพลิงตามอัตราที่กำหนดได้หรือการสำรองนั้น ๆ จะทำให้ผู้ค้าน้ำมันต้องได้รับความเสียหายเกินสมควร ทั้งนี้ ในระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง ให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกคำสั่งผ่อนผันเป็นการชั่วคราวตามระยะเวลาที่รัฐมนตรีเห็นสมควรมิให้ผู้ค้าน้ำมันต้องสำรองน้ำมันเชื้อเพลิง หรือลดอัตราหรือปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงที่ต้องสำรองลงตามที่เห็นสมควร ตลอดระยะเวลานั้นได้

ในกรณีที่รัฐมนตรีมีคำสั่งมิให้ผู้ค้าน้ำมันต้องสำรองน้ำมันเชื้อเพลิงในระยะเวลาใดมิให้นำความในมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับแก่ผู้ค้าน้ำมันตลอดระยะเวลานั้น

ในกรณีที่รัฐมนตรีมีคำสั่งให้ลดอัตราหรือปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงที่ต้องสำรองลงในระยะเวลาใด ให้ถือว่าอัตราหรือปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงที่รัฐมนตรีมีคำสั่งเป็นอัตราที่ผู้ค้าน้ำมันต้องสำรองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่งตลอดระยะเวลานั้น

มาตรา ๑๓ รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดคุณภาพของน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดใด ๆ ได้ตามที่เห็นสมควร โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

วันเริ่มมีผลใช้บังคับประกาศตามวรรคหนึ่งให้นำความในมาตรา ๑๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

เมื่อถึงกำหนดวันใช้บังคับประกาศของรัฐมนตรีตามวรรคสองแล้ว ห้ามมิให้ผู้ค้าน้ำมันจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีคุณภาพต่ำกว่าคุณภาพที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด เว้นแต่รัฐมนตรีจะผ่อนผันให้เป็นการชั่วคราว

มาตรา ๑๔ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า "คณะกรรมการน้ำมันเชื้อเพลิง" ประกอบด้วยปลัดกระทรวงพาณิชย์เป็นประธานกรรมการผู้แทนกระทรวงกลาโหม ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกระทรวงคมนาคม ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม ผู้แทนสำนักงานพลังงานแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ เป็นกรรมการ และอธิบดีกรมทะเบียนการค้าเป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการจะแต่งตั้งบุคคลใดเป็นผู้ช่วยเลขานุการก็ได้

มาตรา ๑๕ คณะกรรมการน้ำมันเชื้อเพลิงมีหน้าที่ให้คำปรึกษาให้ความเห็นและให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การออกกฎกระทรวงตามมาตรา ๗ และมาตรา ๘

(๒) การกำหนดชนิดและอัตราของน้ำมันเชื้อเพลิงที่ต้องสำรองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง

(๓) การกำหนดปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิดที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร ที่ซื้อ ที่กลั่น ที่ผลิต หรือที่ได้มาตามมาตรา ๙ วรรคสอง

(๔) การกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการสำรองน้ำมันเชื้อเพลิงตามมาตรา ๑๐ วรรคสาม

(๕) การกำหนดคุณภาพของน้ำมันเชื้อเพลิงตามมาตรา ๑๓

(๖) มาตรการต่าง ๆ ในการแก้ปัญหาและอุปสรรคของผู้ค้าน้ำมันในการสำรองน้ำมันเชื้อเพลิง

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

(๗) เรื่องอื่น ๆ ที่รัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๑๖ การประชุมของคณะกรรมการน้ำมันเชื้อเพลิงต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่าที่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งที่มาประชุมเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๗ ให้คณะกรรมการน้ำมันเชื้อเพลิงมีอำนาจแต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อให้ทำกิจการหรือพิจารณาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในขอบเขตแห่งหน้าที่ของคณะกรรมการน้ำมันเชื้อเพลิง ตลอดจนเชิญบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริง หรือแสดงความเห็นได้

ให้นำความในมาตรา ๑๖ มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

มาตรา ๑๘ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบว่าได้มีการปฏิบัติถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้หรือไม่ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในสำนักงาน สถานที่กลั่น สถานที่ผลิต สถานที่เก็บ และสถานที่จำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงของผู้ค้าน้ำมันในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก และให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจนำหรือสั่งให้ผู้ค้าน้ำมันส่งตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดหนึ่งชนิดใดครั้งละไม่เกินห้าลิตรมาเพื่อตรวจสอบได้ หรือสั่งให้ผู้ค้าน้ำมันตรวจสอบปริมาณของน้ำมันเชื้อเพลิงและรายงานต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ ผู้ค้าน้ำมันต้องให้ความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ทั้งต้องแสดงบัญชี เอกสาร และหลักฐานต่าง ๆ เกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ร้องขอ

ในการปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวเมื่อผู้ที่เกี่ยวข้องร้องขอ

บัตรประจำตัวให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

มาตรา ๑๙ เมื่อปรากฏแก่รัฐมนตรีว่า ผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา ๖ ผู้ใดไม่สำรองน้ำมันเชื้อเพลิงไว้ตามชนิดและอัตราที่กำหนดตามมาตรา ๙ เป็นระยะเวลาต่อเนื่องกันเกินสามสิบวัน หรือเป็นระยะเวลาไม่ต่อเนื่องกัน แต่รวมกันแล้วเกินหกสิบวันในปีหนึ่ง ทั้งนี้ โดยไม่มีเหตุอันสมควรแก้ตัวได้โดยชอบด้วยกฎหมาย รัฐมนตรีจะสั่งเพิกถอนใบอนุญาตให้เป็นผู้ค้าน้ำมันที่ออกให้แก่ผู้นั้นเสียก็ได้

การสั่งเพิกถอนใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ไม่เป็นเหตุให้ผู้ค้าน้ำมันพ้นจากการที่จะต้องรับโทษตามมาตรา ๒๕

มาตรา ๒๐ ผู้ใดเป็นผู้ค้าน้ำมันมีปริมาณการค้าแต่ละชนิดหรือรวมกันทุกชนิด ปีละตั้งแต่หนึ่งแสนเมตริกตันขึ้นไปโดยมิได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๑ ผู้ค้าน้ำมันผู้ใดไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ออกตามมาตรา ๖ วรรคสองไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือเงื่อนไขตามมาตรา ๑๑ หรือฝ่าฝืนมาตรา ๑๓ วรรคสาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๒ ผู้ค้าน้ำมันผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๗ วรรคหนึ่งหรือวรรคสาม หรือส่งบัญชีตามมาตรา ๗ วรรคหนึ่งหรือวรรคสามโดยมีรายการอันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๓ ผู้ค้าน้ำมันผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๗ วรรคสอง มาตรา ๘ หรือมาตรา ๙ วรรคสอง หรือจงใจไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงที่ได้กำหนดตามมาตรา ๙ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทและปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งพันบาท จนกว่าจะปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๒๔ ผู้ค้าน้ำมันผู้ใดจงใจไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามบัญชีที่ได้ส่งต่อรัฐมนตรีตามมาตรา ๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือนหรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งพันบาทจนกว่าจะปฏิบัติให้ถูกต้อง

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

มาตรา ๒๕ ผู้ค้าน้ำมันผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ออกตามมาตรา ๑๐ วรรคสาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งแสนบาทจนกว่าจะปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๒๖ ผู้ใดไม่ยอมให้หรือไม่ยอมส่งตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิง หรือไม่ยอมตรวจสอบปริมาณของน้ำมันเชื้อเพลิง หรือไม่ให้ความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือไม่แสดงบัญชีเอกสารหรือหลักฐานตามมาตรา ๑๘ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทและปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งพันบาทจนกว่าจะปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๒๗ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดซึ่งต้องรับโทษตามพระราชบัญญัตินี้เป็นนิติบุคคล กรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้น ต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนในการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น

มาตรา ๒๘ ให้บรรดาผู้ค้าน้ำมันซึ่งได้รับใบอนุญาตจากรัฐมนตรีตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๐๙ และเป็นผู้ค้าน้ำมันซึ่งจะต้องได้รับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้เป็นผู้ค้าน้ำมันซึ่งได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๙ ให้บรรดากฎกระทรวง ประกาศและคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๐๙ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษายังคงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติในพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีกฎกระทรวงประกาศและคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๓๐ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กับออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ และกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์
นายกรัฐมนตรี

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

อัตราค่าธรรมเนียม

(๑) คำขอ	ฉบับละ	๑๐๐ บาท
(๒) ใบอนุญาตเป็นผู้ค้าน้ำมัน	ฉบับละ	๒๐,๐๐๐ บาท

หมายเหตุ :– เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๐๙ มิได้ควบคุมผู้ค้าน้ำมันซึ่งทำการค้าน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิดหรือหลายชนิดรวมกันมีปริมาณต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนเมตริกตัน ทำให้กระทรวงพาณิชย์ไม่สามารถควบคุมและดำเนินคดีแก่ผู้ค้าน้ำมันดังกล่าว ในกรณีที่ขายหรือผลิตน้ำมันเชื้อเพลิงต่ำกว่าคุณภาพที่กำหนดไว้ได้ นอกจากนั้นพระราชบัญญัติน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๐๙ ยังมีบทบัญญัติหลายประการที่ไม่เหมาะสมกับภาวะการณ์ของประเทศในปัจจุบันในการควบคุมการสำรองน้ำมันเชื้อเพลิงและการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อแก้ไขและป้องกันการขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิง และเพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเก็บตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิงมาตรวจสอบคุณภาพหรือสั่งให้ผู้ค้าน้ำมันตรวจสอบปริมาณของน้ำมันเชื้อเพลิงได้ อันจะเป็นผลต่อความมั่นคงและความปลอดภัยของประเทศ สมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยน้ำมันเชื้อเพลิงเสียใหม่ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

พระราชบัญญัติ
สุรา (ฉบับที่ ๔)
พ.ศ. ๒๕๒๑

ภูมิพลอดุลยเดช ป. ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๑

เป็นปีที่ ๓๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยสุรา

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติสุรา (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๒๑"

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๙๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"มาตรา ๗ ผู้ได้รับใบอนุญาตทำสุรานอกจากทำสุราสำหรับใช้ในบ้านเรือนต้องเสียภาษีสำหรับสุราที่ทำได้ โดยปิดแสตมป์สุราที่ภาชนะบรรจุสุราในความควบคุมของพนักงาน

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

เจ้าหน้าที่ตามอัตราที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงก่อนขนสุราออกจากโรงงานสุรา เว้นแต่ในการออกใบอนุญาตให้ทำสุรามีข้อตกลงเสียภาษีโดยวิธีเหมา ก็ให้ผู้ได้รับใบอนุญาตทำสุราเสียภาษีตามข้อตกลงโดยไม่ต้องปิดแสตมป์สุรา ข้อตกลงนี้ต้องทำเป็นหนังสือ

ในกรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตทำสุราส่งสุราที่ตนทำในราชอาณาจักรออกไปนอกราชอาณาจักร ผู้ได้รับใบอนุญาตทำสุราอาจขอยกเว้นภาษีสุราสำหรับสุราที่จะส่งออกไปนอกราชอาณาจักรนั้นได้ โดยต้องปฏิบัติตามวิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงเกี่ยวกับการขอและการยกเว้นภาษีสุรา การเก็บและการขนสุราดังกล่าวออกจากโรงงานสุราเพื่อส่งออกไปนอกราชอาณาจักร

ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงสุราหรือภาชนะบรรจุสุราตามมาตรา ๒๒ ให้ผู้ได้รับอนุญาตปิดแสตมป์สุราใหม่ที่ภาชนะบรรจุสุราโดยไม่ต้องเสียภาษีอีก"

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๐ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๙๓

"มาตรา ๑๐ ทวิ สุราที่ได้รับยกเว้นภาษีสุราหรือได้คืนค่าภาษีสุรา ถ้านำกลับเข้ามาในราชอาณาจักร ให้ผู้นำเข้าเสียภาษีสุราตามอัตราเดียวกับผู้ได้รับใบอนุญาตทำสุราและให้ปฏิบัติตามวิธีการที่กำหนดในมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง"

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๓ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๙๓

"มาตรา ๓๓ ทวิ ผู้ใดขายหรือมีไว้เพื่อขายโดยไม่มีสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งสุราที่ได้รับยกเว้นภาษีสุราตามมาตรา ๗ วรรคสอง หรือสุราที่มีสิทธิได้รับคืนค่าภาษีสุรา และสุรานั้นได้ส่งออกไปนอกราชอาณาจักรแล้วตามมาตรา ๑๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสี่เท่าของภาษีสุราตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่ต้องไม่น้อยกว่าลิตรละหนึ่งร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

เศษของลิตรให้ถือเป็นหนึ่งลิตร"

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

มาตรา ๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๔ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๙๓

"มาตรา ๓๔ ผู้ใดซื้อหรือมีไว้ในครอบครองโดยไม่มีสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งสุราที่ได้รับยกเว้นภาษีสุราตามมาตรา ๗ วรรคสอง หรือสุราที่มีสิทธิได้รับคืนค่าภาษีสุราและสุรานั้นได้ส่งออกไปนอกราชอาณาจักรแล้วตามมาตรา ๑๐ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองเท่าของภาษีสุราตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่ต้องไม่น้อยกว่าลิตรละห้าสิบบาท เศษของลิตรให้ถือเป็นหนึ่งลิตร"

มาตรา ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๔ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๙๓

"มาตรา ๓๔ ทวิ ผู้ใดผ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๗ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท"

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ส. โหตระกิตย์

รองนายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ : — เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรยกเว้นภาษีสุราให้แก่ผู้ได้รับใบอนุญาตทำสุราในราชอาณาจักรที่ส่งสุราดังกล่าวออกไปนอกราชอาณาจักร เพื่อสนับสนุนให้ผู้ได้รับใบอนุญาตทำสุราส่งสุราออกไปขายแข่งขันกับสุราในต่างประเทศได้ และโดยที่เป็นการสมควรให้ผู้ได้รับอนุญาตเปลี่ยนแปลงสุราได้รับการปฏิบัติเช่นเดียวกับผู้ได้รับอนุญาตเปลี่ยนแปลงภาชนะสุรา ด้วยการให้ปิดแสตมป์สุราที่ภาชนะบรรจุสุราใหม่โดยไม่ต้องเสียค่าภาษีสุราอีก ซึ่งในการนี้จะต้องแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยสุราจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

พระราชบัญญัติ
วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ (ฉบับที่ ๓)
พ.ศ. ๒๕๒๑

ภูมิพลอดุลยเดช ป. ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๑

เป็นปีที่ ๓๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๑"

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกอัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ ๒๔๙๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๒ และให้ใช้อัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัตินี้แทน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์

นายกรัฐมนตรี

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

อัตราค่าธรรมเนียม

(๑) ใบอนุญาตให้ดำเนินบริการส่งวิทยุกระจายเสียง ฉบับละ ๑๐,๐๐๐ บาท

(๒) ใบอนุญาตให้ดำเนินบริการส่งวิทยุโทรทัศน์ ฉบับละ ๒๕,๐๐๐ บาท

(๓) ใบอนุญาตให้ทำเครื่องรับวิทยุกระจายเสียง หรือเครื่องรับวิทยุโทรทัศน์ หรือส่วนใด ๆ แห่งเครื่องดังกล่าวนี้ ฉบับละ ๔๐๐ บาท

(๔) ใบอนุญาตให้ค้าเครื่องรับวิทยุกระจายเสียงหรือส่วนใด ๆ แห่งเครื่องรับวิทยุกระจายเสียง

(ก) ทำการค้าและนำเข้าเพื่อการค้าด้วย ฉบับละ ๔,๐๐๐ บาท

(ข) ทำการค้าแต่อย่างเดียว

๑. ในกรุงเทพมหานคร ฉบับละ ๓,๐๐๐ บาท

๒. ในจังหวัดอื่น

ในเขตเทศบาลนคร ฉบับละ ๒,๕๐๐ บาท

ในเขตเทศบาลเมือง ฉบับละ ๒,๐๐๐ บาท

นอกเขตเทศบาลนครหรือเทศบาลเมือง ฉบับละ ๑,๕๐๐ บาท

๓. เร่ขาย ฉบับละ ๑,๐๐๐ บาท

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

(๕) ใบอนุญาตให้ค้าเครื่องรับวิทยุโทรทัศน์หรือส่วนใด ๆ แห่งเครื่องรับวิทยุโทรทัศน์		
(ก) ทำการค้าและนำเข้าเพื่อการค้าด้วย	ฉบับละ	๑๐,๐๐๐ บาท
(ข) ทำการค้าแต่อย่างเดียว		
๑. ในกรุงเทพมหานคร	ฉบับละ	๗,๕๐๐ บาท
๒. ในจังหวัดอื่น		
ในเขตเทศบาลนคร	ฉบับละ	๖,๐๐๐ บาท
ในเขตเทศบาลเมือง	ฉบับละ	๕,๐๐๐ บาท
นอกเขตเทศบาลนครหรือเทศบาลเมือง	ฉบับละ	๔,๐๐๐ บาท
๓ เร่ขาย	ฉบับละ	๒,๕๐๐ บาท
(๖) ใบแทนใบอนุญาต	ฉบับละ	๕๐ บาท

หมายเหตุ :— เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่อัตราค่าธรรมเนียมที่กำหนดไว้เดิมนั้นได้ใช้มาเป็นเวลานานเกือบยี่สิบปีแล้ว สมควรปรับปรุงให้เหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจของประเทศในปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

พระราชบัญญัติ

โอนที่ดินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ในท้องที่ตำบลบุ่ง อำเภออำนาจเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี ให้แก่คุณหญิงตุ่น โกศัลวิตร

พ.ศ. ๒๕๒๑

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๑

เป็นปีที่ ๓๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรโอนที่ดินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินในท้องที่ตำบลบุ่ง อำเภออำนาจเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี ให้แก่คุณหญิงตุ่น โกศัลวิตรเพื่อแลกเปลี่ยนกับที่ดินของคุณหญิงตุ่น โกศัลวิตร

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติโอนที่ดินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ในท้องที่ตำบลบุ่ง อำเภออำนาจเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี ให้แก่คุณหญิงตุ่น โกศัลวิตร พ.ศ. ๒๕๒๑"

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้โอนที่ดินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ในท้องที่ตำบลบุ่งอำเภออำนาจเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี เนื้อที่ประมาณ ๓ งาน ๒๙.๕ ตารางวา ภายในแนวเขตตามแผนที่ท้ายพระราชบัญญัตินี้ให้แก่คุณหญิงตุ่น โกศัลวิตร

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ส. โหดระกิตย์

รองนายกรัฐมนตรี

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

แผนที่
ท้ายพระราชบัญญัติโอนที่ดินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
ในท้องที่ตำบลบุ่ง อำเภออำนาจเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี
ให้แก่คุณหญิงตุ่น โกศัลวิตร
พ.ศ. ๒๕๒๗.
มาตราส่วน ๑:๒๐๐๐

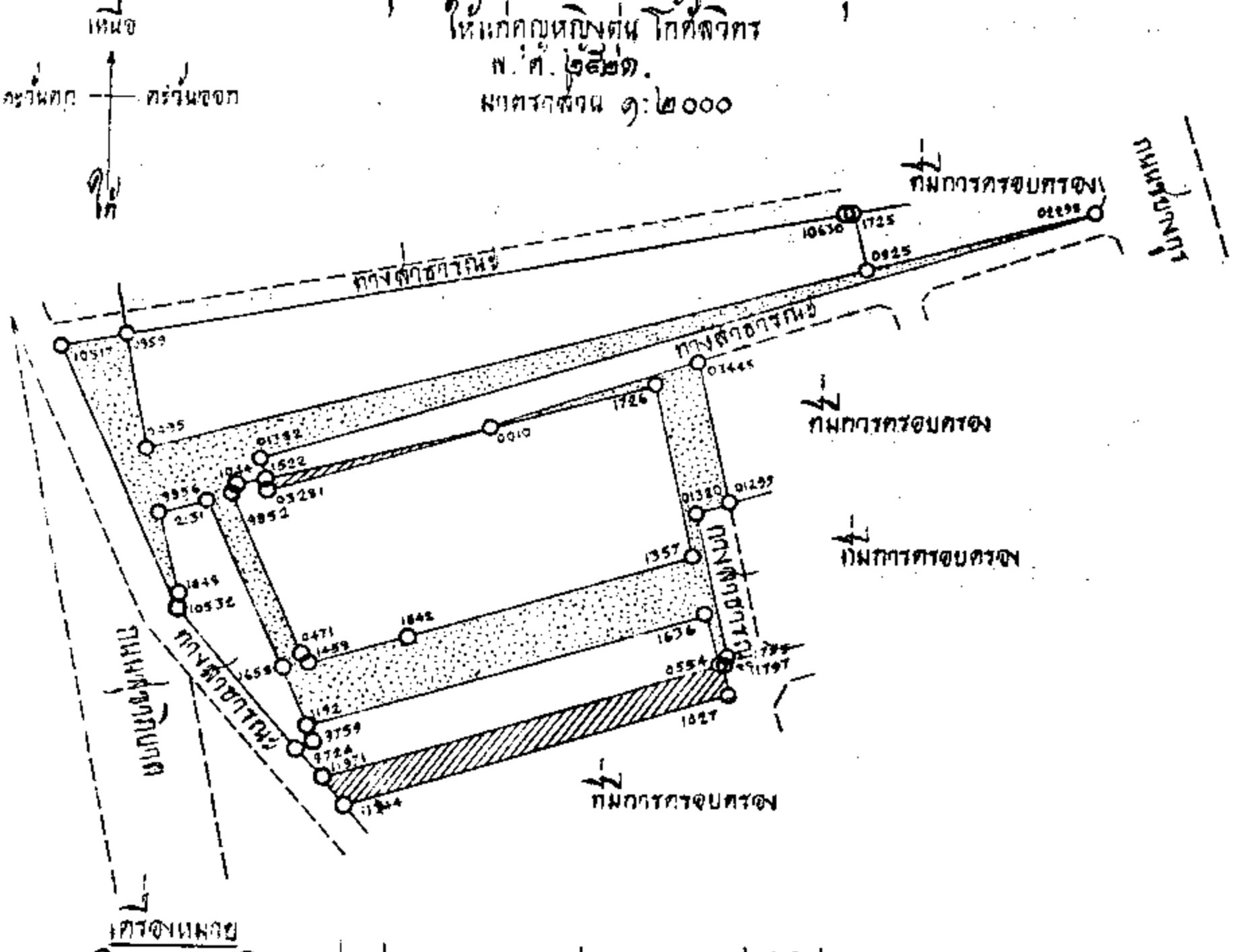
เหนือ
ตะวันตก
ตะวันออก
ใต้
ทางสาธารณะ
ทางสาธารณะ
ทางสาธารณะ